

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe un jum. . 12 "
Pe o lună . 2 "

Nr. de Duminecă
Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Deak Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu se îsa-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 50-ci

Serbarea inaugurării palatului.

Arad, 27 Noemvre.

*Intr'o desfășurare demnă și nu se poate
mai strălucită au avut azi loc serbările din
Arad.*

*In mod natural și involuntar iele au
crescut peste cadrele unei simple manifestații
locale și a unei serbări de ocazie. Serbă-
rile de azi au ajuns să fie o adevărată
serbătoare națională a tuturor românilor.*

*Sântem fericiți că ziarul nostru a dat
prilejul acestei grandioase manifestații na-
ționale. Mărturisim că nu ne putem încă
desface de supt impresia atât de covârși-
toare a zilei de azi. Impresiile ne cutro-
pesc cu atâta putere, încât deocamdată
nu putem să manifestăm adâncă noastră
mișcare sufletească decât aducând cea mai
adâncă mulțumită tuturor celor ce n'au
pregetat să ridice nivelul acestor serbări,
un omagiu adus muncii și jertfelor »Tri-
bunii«.*

O mulțime mare s'a adunat la serbarea
noastră. Din ea am putut distinge pe ur-
mătorii: I. Ciocazan, primarul orașului
Craiova (România), C. Mille, dir. zia-
rului »Adevărul«, (București), I. Dumitrescu-Câmpina,
(dir. ziarului »Universul«, București), Titu Băloiu și Al. Nicolau,
advocați (Caracal România), I. Russu-Abrudeanu
(red. la »Adevărul«, București), I. Popescu,
reprezentantul sindicatului ziaristi-

lor din România. Dintre deputații noștri
au fost de față dnii Dr. Nicolae Oncu (cu
dna), Dr. Șt. C. Pop (cu dna), Vasile Goldiș
(cu dna), Dr. I. Maniu, Milan Hodja (slovac),
dr. A. Vlad, Vasile Damian, Dr. Nicolae Șer-
ban, Dr. Vasile Lucaciu. Dnii Dr. Șenchea
(Făgăraș), I. Borzea (Făgăraș), Dr. C. Cră-
ciunescu (Timișoara), Dr. G. Adam (și dna,
Timișoara), Dr. Popoviciu (cu dna, Chiși-
nău), G. Feier (Chișinău), Dr. T. Burdan
(cu dna, Buteni), Dr. V. Bontescu (Hațeg),
Dr. C. Ardelean (Chișineu), Axente Secula
(cu dna, Șiria), Dr. Caius Brediceanu (Lu-
goș), V. Papp (Arad), Dr. V. Fodor (Abrud),
Dr. A. Marta (Lipova), Dr. V. Avramescu
(M. Radna), Dr. E. Montția (cu dna, Șiria),
Dr. Aurel Cosma (cu dna, Timișoara), R.
Ciorogariu (Arad), Sava Raicu (Arad), I.
Vuculescu (Șepreuș), S. Bocu (cu dna, Arad),
Dr. Romulus Veliciu (Arad) Dim. Popoviciu
preot (Cermeiu), Aurel Iancu, (Zărand), Dr.
C. Iancu (Arad), L. Iancu (Zărand), Dr. D.
Ciordaș (Beiuș), N. Păsula (Șicula), P. Mol-
dovan (Govoșdia), preotul Vișoiu (Chelmac),
Gh. Popa (Chisindia), Dr. I. Nemet (cu
dna Arad), Dr. S. Ispravnic (cu dna Arad),
Gh. Serb (Arad), Iancu Ștefănuț (Mân-
druloc), Gh. Ștefănuț, Petru Iancu (Măderat),
N. Ștefu (Arad), I. Moldovan (Arad), Pavel
Fumor (Nerău), V. Antonescu (cu dna Arad),
Petru Colțeu, inv., Nic. Cristea inv. (Mân-
druloc), Fabrițiu Manoilă (Sobotel), G. Po-
poviciu (Arad), Paul Felnean cu dna (So-
botel), Sava Șeviciu (Șiria), Dr. I. Marșieu
(Arad), P. Truția (Arad), Cr. S. Tămășdan
(Arad), Dr. T. Papp (Hălmagiu), Dr. Mărcuș
(cu dna (Giula), Vasile Popoviciu (Orade),

Gh. Tulbure (Orade), C. Lazar (Arad), Dr.
Nestor Opreanu cu dna (Sân-Miclăușul-
mare), Fl. Roxin, preot (Lipova), Dr. L.
Luca, protopop gr-cat. (Arad), preotul Mar-
tinovici (Topoloveț), Nic. Poparadu (Arad)
protopopul Cornel Lazar, Al Teaha preot,
Ioan Ign. Raicu inv., Partenie Draghiciu
(toți din Hălmagiu), D. Popoviciu (Arad),
Dr. G. Ciuhandu (Arad), Pavel Birlea, inv.
(Boroșineu), V. Arjoca (Arad), preotul Petru
Nemet, Dr. A. Grozda (Buteni), Efrem Mol-
dovan (Pecica), Dr. Aurel Novac (Pecica),
Nicolae Marcu (Arad), Ioan Popoviciu, preot
(Bârsa), Al. Țăran, com. (Totvărădia), N.
Vidrighin, Dr. I. Petruțiu (Chișineu), Ioan
Julean (Curtici), Iuliu Herbay (Arad), Dr.
Adrian Popescu (Chișineu), Vasile Osvadă
(Hunedoara), Ioan Luca (Arad), Dr. Ioan
Ursu (M. Radna), Dr. Lazar Iacob (Arad),
Uroș Păteanu (Nădlac) etc.

Au mai luat parte o mulțime de țărani,
dintre cari însemnăm pe fruntașii: Nic Lă-
zărescu (Șiria), Toma Țircuța, Todor Juga,
Ioan Crainic, (tustrei din Ciuciu), Gh. Păi-
cuțiu (Bănești), frații Lăzărescu (Jadani),
Traian Dronca, Ion Popa (Bocsâg), T. Hăl-
măgianu, Filimon Ardeleanu, I. Crișanu
(Răpsig), D. Micu, V. Guleș, Ștefan Șiclovan,
I. Văsăii (Satu-mic), badea Cârțan etc.

Presa a fost reprezentantă prin domnii:
I. Popescu și Dumitrescu-Câmpina (»Uni-
versul« — București), I. Russu-Abrudeanu și
C. Mille (»Adevărul« — București), Oct.
Goga (»Țara Noastră«), Dr. S. Dan (»Ga-
zeta Transilvaniei«), Lucian Bolcaș (»Lupta«),
I. Schiopul (»Tel. Român«), D. Stoica (»Ga-
zeta de Duminecă«), M. Gașpar (»Drape-

Carmen laboris.

*Veniți în horă de frăție,
Voi ai câmpiilor străjeri,
Ce ocrotiți de vecinicie
A muncii rodnice dureri.
Veniți, plugari, veniți oșteni,
Celui mai vechiu și sfânt război,
Tovarăși buni ai Cosânzenii,
Veniți cu noi!*

*In goana vieții 'nviforată,
Strigați: Plugarii 'n veci nu pier,
Căci lor pământul sfânt, li-e tată
Și frate soarele din cer.*

*In casele cu grinzi bătrâne
Voi rostul lumii așezați,
Sus datătorilor de pâne,
In patimi și credințe frați.
Voi platnici de sudori și sânge,
Voi cei bogați și toluși goi,
Veniți să ne 'nvățați a plânge,
Veniți cu noi!*

*Veniți stăruitoare gloată,
Strigați s'auză mici și mari:
E răzimată lumea toată
Pe palme aspre de plugari!*

*Năpraznic vijor de dreptate
Vă doare 'n sufletu 'noptat
Și spală lumea de păcate
Când rele mâni l-au deșteptat.
De grele vremi de mai 'nainte
De-al răsplătirii greu suvoi,
Veniți aducători aminte,
Veniți cu noi!*

*Strigați să știe largul zării,
S'auză toți căți trag în jug,
Că focul roș al răzbunării
Topește fierele de plug!*

Octavian Goga.

Viața literară.

— Iubire de poet. — Lipsa mare de bio-
grafii. — Banca Milesi și Gh. Asachi. —
Iubirile lui Alecsandri. — Cum iubea
Eminescu? — Iubirile modernilor. —

De II. Chendi.

Când iubește muritorul, cine mai ține seamă
de dânsul? Iubirea lui, fie o dramă zguduitoare,
fie un roman încântător, sau o simplă idilă în
doi, rămâne ascunsă și uitată, ca o floare scutu-
rată la margini de pădure. Atâtea simțiri curate
și sentimente omenești se pierd fără urmă și
atâtea chinuri se duc tăcute pe marele fluviu al
durerii universale. Cine le mai știe, și cine le
fixează? Cu poetul însă nu e așa. Iubirea de

poet trăește cât și scrisul lui. Pintre veacuri va
suna mereu râsul zgomotos al Lydiei lui Horațiu
iar Laura și Beatrice vor țese vecinic la nimbul
iubirii. Căci poezii își ridică singuri monumente
iubirii lor, prin puterea tainică de a îmbrăca orice
simțire în forme eterne.

Față de iubirile poezilor lumea are totdeauna
un interes deosebit. E vecinic mare curiositatea
de a cunoaște izvorul de inspirație al poetului,
de a ști, cari au fost ochii, de unde s'a revărsat
atâta lumină asupra lui și care inima, de unde
a pornit atâta căldură. E omenește de înțeles, că
orice amănunt în aceasta privință își are rostul
său, căci orice întâmplare din viața intimă dă o
deslușire mai mult asupra genezei operei poetice.

In străinătate există o literatură întinsă asupra
ființelor iubite de poezi. Se cunoaște o serie lungă
de biografii a acelor femei celebre, cari au in-
spirat toată bogăția artistică ce ne-a rămas. Su-
fletul, faptele lor, influența asupra mediului din
jurul lor, sunt fixate cu o exuberanță de amă-
nunte. Și este o adevărată satisfacție să răsfoiești
prin aceste cărți, din cari te întâmpină parfumul
suav al unor spirite alese. Cine a cetit vre-o mo-
nografie asupra vrăjitoarei doamne Iulia de Ré-
camier, buna prietenă a lui Chateaubriand și a
altora; cine a răsfoit prin corespondența dnei
de Stein cu Goethe; cine știe înduioșetatea re-
lație a lui Heine cu La Mouche, — rămâne în-
mărmurit asupra rolului superior pe care femeia,
cu farmecul ei particular și cu inteligența ei scă-
părătoare, îl are în viața și producția spirituală
a ori cărui artist.

Biata noastră literatură este însă cu totul lip-
sită de acest fel de scrieri biografice. Este prea

lul», I. Moța («Libertatea»), și »Tribuna« prin toți membrii redacției.

La orele 11^{1/2} toate încăperile palatului sânt pline de lume. Jos în stradă dinaintea porții prin foaier și pe scară cei sosiți sânt întâmpinați de două rânduri de verdeață, palmieri și flori minunate, cari prin zâmbetul lor înveselesc și mai mult acest mic palat plin de lumină, curățenie și strălucire. Sala principală. Pe masa mare palmieri în glastre, pretutindeni verdeață și lumină cristalină. Săliile gem de lume. Sânt toți frunțașii din aceste locuri, dar foarte mulți veniți și din depărtare. Țărani curați și respectuoși între ei cunoscuți naționaliști ca Nicolae Lăzărescu din Siria, frații Lăzărescu din Jadani, mulți protopopi deputați și preoți, câțiva învățători, apoi ziaristi dela noi și din România și un număr frumos de doamne și domnișoare.

Slujba începe. Servesc P. C. Sa părintele Roman Ciorogaru, protopopul Procopie Givulescu din Radna și părintele Traian Vățianu, parochul Aradului.

E o clipă de adâncă emoțiune, când auzim în casa noastră slujba creștinească și românească, slujită de preoții români. Ne pare o mare, adâncă semnificațiune, un simbol al întregii lupte ce purtăm, actul acesta de sfântire, pe care biserica și legea noastră o dă casei noastre și luptei ce ducem pentru biserică.

Slujba s'a isprăvit. Câteva scurte discursuri au urmat pe cari le reproducem aici:

Domnule Oncu, Dilor Redactori!

Creștinul bun își începe toată lucrarea sa cu rugăciune. Acest simț comun al creștinătății îl cuprinde sfântul Ambrosie în îndrumarea: »Roagă te lui Dzeu și lucrează«.

Inspirați de aceste sentimente am înălțat rugăciuni câtă Tatăl ceresc, ca să binecuvinteze casa aceasta și lucrul ce se va săvârși într'nsa, ca acel lucru să fie: »lupta cea bună a credinței« cum o numește divinusul apostol Pavel.

DVoastră sânteti chemați a face apostolia civilizațiunii, muncă grea în care marea vieții aruncă valuri năprasnice peste mica corabie ce o ocăruiți. Infracții veți rămânea însă numai atunci

când cârma D-Voastră va fi ad-vărul și farul speranță în cel ce »mântuire a trimis poporului său«, — iar graiul speranței este rugăciunea. — Aceasta rugăciune am pus-o astăzi temelie vieții spirituale din casa aceasta, ca pe ea să se zidească muncă D-Voastră. Precum Mântuitorul Hristos a zis sfinților apostoli, că de Ierusalim să nu se îndepărteze așa zic și eu, D-Voastră să nu vă depărtați de aceasta temelie, ca idealul muncii cinstite pentru binele obștească să rămână duh stăpânitor în casa aceasta și să vă inspire la pacinica soluțiune a misiunii D-Voastră civilizatorice, spre mărirea lui Dzeu și înflorirea neamului românesc. Amin.

D. deputat Nicolae Oncu, răspunde adânc mișcat, la cuvintele Prea C. Sale părintelui Ciorogar. Iată ce a spus d-sa, cu ochii plini de lacrimi:

Prea Cuvioase Părinte! Domnilor și Doamnelor!

Sânt adânc mișcat de cuvintele, ce am auzit, și mai vârtos mă simt mișcat de toată serbarea noastră de astăzi. Aduc mai nainte de toate prinosul meu de mulțumire Părintelui ceresc, care s'a îndurat a ne îngădui să ajungem ziua aceasta de bucurie în istoria luptelor noastre politice și culturale, și mai ales în mersul neamului românesc de pe aceste plaiuri. Aduc deasemenea mulțumitele mele Prea Cuvioșiei Voastre pentru că ați binevoit a primi sarcina de a da binecuvântarea acestei case. Am ținut cu toții, ca prin actul acesta să ne împlinim nu o datorie creștinească numai, dar am dorit, ca această casă să primească și consfințirea bisericii și a legii noastre românești, pentru a cărei apărare ea este făcută.

Mulțumesc tuturor reprezentanților politicei românești, iubiților mei deputați, mulțumesc reprezentanților presei noastre, ai surorilor acestui ziar național, mulțumesc scumpilor noștri frați din regat, fraților noștri slovaci, și în fine mulțumesc din inima mea publicității întreg, care a venit aici să urmeze glasul nostru de chemare.

Precum deseale prilejuri de durere ne întrunesc, așa a-ți ținut să dați o dovadă de dragoste, solidarizându-vă și cu bucuria noastră, pe care astfel a-ți îndoit-o. Dar prin ființa de față a dvoastre, a-ți voit să dovedeți, că sârbarea aceasta nu e numai a Aradului și numai a »Tribunei«, ci a tuturor românilor, și că ea are caracterul unei serbări generale românești.

Intr'adevăr, ziarul acesta e departe de a reprezenta numai interesele locale ale acestor părți. Gândul nostru al întemeietorilor a fost de a crea

aciei la marginile limbii românești, o strajă neadormită, o cetate tare și neinvinsă, să ridicăm un steag mare și curat privind eu hotărâre, îndrăzneală și fără teamă, spre câmpia, ce se deschide în fața lui, tabăra contrarii atât de aproape de noi, să înălțăm un steag, cuprinzând și simbolizând toate aspirațiile, toate gândurile și dorințele adânci, mari și legitime ale unui popor întreg. În clipa aceasta, care mi-se pare nesfârșit de frumoasă și măreață, simt cum în gândul meu se adună pare-că printr'o putere profetică toate durerile și suferințele, tot amarul și chinurile, toată soarta nenorocită, aproape bimilenară a poporului nostru, și inima îmi este străbătută pare-că de conștiința, de tainicile dorinți și nădejdi ale tuturor înaintașilor noștri, și un glas îmi spune, că după atâtea neajunsuri, poporul acesta trebuie să aibe odată un viitor mai bun, mai senin și mai luminos.

Dacă timp de o mie și optsute de ani lanțul continuității neamului românesc e neîntrerupt pe aceste plaiuri, dacă nici cele mai cumplite furtuni cu năprasnica lor revărsare războinică nu au putut să-l ștergă și să-l spele de aici, acum, în veacul luptelor cu armele pașnice dar nebiruite ale ideii, ale cuvântului și scrisului, neamul nostru nu va putea fi desființat de pe fața acestui pământ, care două mii de ani aproape a fost neîntrerupt românesc și va trebui să rămâie românesc.

O astfel de armă a gândirii, a cuvântului și a scrisului am creat noi aici cu prețul celor mai mari și grele trude, jertfe și încordări. Intr'nsa am concentrat și am depus noi toată lamura gândirii, a dorințelor și a puterilor noastre, nu pentru noi, cari sântem un val ce se ridică și se coboară, ci pentru poporul românesc întreg, care nu-i efemer, ca noi, ci va trebui să dăinuiească în vecii vecilor pe aceste locuri.

În numele meu și al celorlalți întemeietori ai acestui ziar, predau acest palat destinației sale: presei, culturii și dragului meu neam românesc, pentru al cărui viitor măreț, frumos și mai bun, decât cel de astăzi, el este ridicat și merit pe vecie.

Încă odată, mulțumindu-vă tuturor, dragilor mei frați și surori pentru nemărginita cinste și bucurie, ce ne-ați făcut prin înfățișarea voastră la aceasta serbare a presei românești, din tot sufletul meu zic:

Să trăiți!

Să trăiască presa românească!

Prin câteva cuvinte alese d. Sever Bocu răspunde P. C. Sale Părintelui Ciorogariu.

adevărat, că la noi nu au fost femei scriitoare, sau atât de culte, încât să fi reușit a imita pilda dnei Stein și să fi adunat prin saloanele lor pe toți scriitorii, pentru a crea un curent sau o epocă. În literatura noastră nici un fapt mai de seamă nu se leagă de un nume de femeie și nici un suflet mare nu s'a ridicat din rândul lor atât de sus, încât să străluciască pentru totdeauna. Dar fără nici, o influență tot n'au fost. De iubit s'a iubit și la noi, mult și fără astâmpăr. Ce pătimeaș își cântă logofătul Conaki pe Zulnia sa! Ce duioase sunt strofele lui Costaki Negruzzi »La Maria«! Dar nu întrebați mai cu de-amănuntul cine este Zulnia sau Maria și cari au fost rolurile lor în viața poezilor, căci n'o să găsiți urmele așteptate.

Este aceasta o mare lacună în istoriografia noastră literară. Lasă că monografiile ne lipsesc cu totul, dar epizodurile din viața scriitorilor sunt absolut nesocotite. Nici arhivele publice, nici cele particulare ale familiilor, dar nici măcar informațiile reslețe de prin ziare și reviste nu sunt utilizate pentru biografii. Ear fără aceste nu se poate scrie o credincioasă istorie a literaturii române.

Din aceste considerații am răsfoit cu plăcere o broșură recentă a dlui Dr. C. I. Istrati, scoasă »cu ocazia împlinirii unui secol de când Gh. Asachi s'a dus la Roma«. Broșura asta ne dă informațiuni bogate despre nobila femeie din Apus,

anume Bianca Milesi, o bună prietenă, muză inspiratoare și iubită a lui Asachi. pe timpul când aceasta se îndeletnicea cu artele frumoase la Roma. »Musa mea și primul meu amor« îi zice Asachi acestei superbe italiene, care mai târziu, ca artistă, scriitoare și agitatoare de idei liberale, a avut un mare rol în viața publică a Italiei. Asachi a iubit-o toată viața sa, a cântat-o în sute de versuri, în cântece și madrigale »Către Lenca« dar iubirea lui, »era născută din virtute« și totul s'a redus la o inspirație mai mult platonice. În orice caz a fost un episod frumos și, dată fiind personalitatea Biancăi Milesi, nu este un fapt de rând peste care se poate trece.

E prea adevărat însă că tocmai dacă ai voi să studiezi mai de aproape amorurile poezilor noștri ai întâmpina mari dificultăți, din cauza lipsei de date. Iată pe Alexandri de pildă. El însuș este atât de puțin subiectiv în operele și până și în scrisorile lui, încât cu anevoie îi smulgi vre-o mărturisire. Pretutindeni rezervă și reticente și foarte multe generalități. Ici-colo câte-o indicație cu inițialele și pe urmă iarăș paranteze închise. Nu știm nimic de pildă cine a fost nepoata generalului Lassale, căruia Alecsandri i-a dedicat primul madrigal în limba franceză și cine a fost Theodelinda Cotte, a cărei moarte i-a inspirat o elegie uimitoare. Asupra Elenei Negri, singura femeie pentru care inima poetului dela Mircești a

bătut mai înflăcărat, de-asemenea nu avem o pagină mai cuprinzătoare, deși, după toate aparențele, aceasta ființă, care trăiește în »Steluța« cea nebiruită de vreme, a fost printre femeile române una din cele mai simpatice figuri. Și mai enigmatică rămâne în viața lui Alecsandri cea frumoasă Mărgărită, de care prin anii 1840 și mai târziu, prin 1853 se leagă niște epizoduri romantice.

Cu Eminescu nu stăm mult mai bine. Și aici e un mare neajuns, pentru-că nu e nici o nădejde a se mai descoperi dovezile primelor lui amoruri. Despre »blonda Marta«, pe care o adora în prima lui tinerețe, cine ne-va mai da informații? Cine ne-va ști spune ceva despre juvenila lui stelă din poezia »La o artistă«, — desigur vre-o cochetă actriță din trupele, pe cari tânărul poet le însoțea? Dar, în afară de astea, avem înaintea noastră cea mai frumoasă dovadă de iubire din toată literatura noastră: relațiunea cu Veronica Micle. Din această relație literatura noastră s'a ales cu o culme. O generație întreagă, retrăind iubirea curată a lui Eminescu, suferindu-i suferințele lui, a renăscut cum-va și are motive să binecuvinteze memoria celor doi. Cu toate acestea suntem departe a cunoaște toate detaliurile ale acestui nefericit și frumos roman și-a avea o deplină licoană a femeii, de numele căreia se leagă comoara poeziei noastre erotice.

Corsete moderne și specialități
gata și după măsură, confecțiunea cea
— — — — — mai bună la — — — — —

PILCZ IRMA,
fabricantă de corsete,
Arad, str. Deák-Ferencz nr. 2.

Damele cari locuiesc în provincie să
ceară îndrumări pentru luarea mă-
— — — — — surci. — — — — —

Prea Cuvioase Părinte,

În cuvântarea P. C. Voastre ați făcut pomenire și de noi, muncitorii cu condeiul în această casă pe care ați binecuvântat-o. Când ne gândim la ceea ce au fost mai înainte în locul acesta și ceea ce este astăzi, când ne aducem aminte de vechea noastră cocioabă unde ni-se chețuiau nu numai munca, ci și se Istovia și sănătatea, un gând de recunoștință ne stăpânește cu toată puterea și ne cheamă la împlinirea unei datorii de împlinit. Este gândul de recunoștință care se îndreaptă față de aceea, din a căror iubire de neam s'a ridicat această casă pe seama noastră și celor ce ne vor urma nouă.

Acest gând se îndreaptă, doamnelor și domnilor mai ales asupra frunțașului nostru iubit Nicolae Oncu. (Aplauze). Nu a făcut-o singur, pentru că o lucrare, ca aceasta, nu poate fi, între împrejurările noastre, opera unul singur om, dar a fost cum am spune, motorul, sufletul acestei opere de jertfă, spiritul inițial și desăvârșitorul ei neodihnit. Am fost martori, noi cei din redacție, muncii sale fără preget, zilelor sale de neodihnă, petrecute aproape un an întreg cât a ținut zidirea și mult înainte de când a plâsmuit-o.

De acela am ținut dlor, ca să ne folosim chiar de prilejul acesta serbătoresc și în fața d-voastră a tuturor să-i aducem prinosul nostru de mulțămire și recunoștință atât dlui cât și celor cari l-au ajutat cât și tuturor aceluia, cari înțelegând rostul menirii presei românești, au contribuit cu obolul lor la înălțarea acestui adăpost al nostru.

Reprezentantul sindicatului din București a spus următoarele.

Iubiți frați,

Cu nespuse mulțumiri sufletească vin să vă aduc felicitările și urările sindicatului ziaristilor din București.

Nu numai pentru d-voastre, cari marcați astăzi prin clădirea aceasta un popas însemnat din calea grea, ce străbateți cu neînfrântă bărbăție, dar pentru toți românii ziua de azi e o sărbătoare de mare bucurie și de puternică înălțare sufletească. Dovada o aveți în faptul că românii din toate părțile au venit să se împărtășească de ea. Sindicatul ziaristilor din București știe câte sforțări și câte sacrificii a trebuit să faceți, ca să izbândiți până aci — și vă felicită din toată inima, aducându-vă prinosul admirației sale.

Ne dăm socoteală de asemenea, cât de mult mai aveți de muncit și de jertfit pentru întărirea și înălțarea neamului — și vă urăm sănătate, slăbiciune și spor la lucru.

Să trăiți și Dumnezeu să vă ajute!

Pe scara aceasta ajungem la literatura mai nouă. Iubesc și modernii noștri, dar dâșii au un sistem mai echilibrat în iubirea lor. Cunoașteți forma poeziei moderne? Cu versurile inegale, cu strofele fără ordine, cu fraza neclară, ruptă, colorată, ei își fac însași icoana iubirii lor: când senzuală, spasmodică până la marginile patologice, când palidă, eterică și de un avânt spre culmile fantaziei. Erotismul în poezia modernă este mai lasciv, mai îndrăzneț, iar exagerările resping pe mulți cetitori. Interesul literar-istoric față de aceste poezii este mult mai restrâns și aceasta pentru că muzele modernilor de obicei sânt ființe din lumea demi-mondului, cari trăesc o zi în căldura amestecată a parfumurilor și se prăbușesc repede în haosul trivialului zilnic. Biografiile de astăzi nu se mai întrebă de rostul Ninetelor și al atâtor muze moderne cari biciuesc nervii atâtor simpatici neo-romantici.

Este natural să fie astfel. Pe cum se știe, Heine împărțea iubirea în două categorii, în *niedere Minne* și *hohe Minne*, adică iubirea mărunță și înaltă. Iubirea modernilor face parte din categoria mărunță, iar aceasta, în artă are mai puțină trăinicie.

D. N. Dumitrescu — Câmpina, directorul-proprietar al ziarului »Universul« din București a spus următoarele:

Valorosul nostru confrate »Tribuna«, sărbătorește astăzi un eveniment însemnat nu numai pentru el, ci pentru toată Româniimea.

Anume, își inaugurează Casa ce și a clădit pentru trebuințele sale — palatul »Tribunei«.

La alte popoare și în alte țări, lucrul n'ar avea atâta importanță. Clădirea unei case proprii de către un ziar francez, englez, german, american — de pildă — ar însemna că conducătorii aceluia ziar au știut să răspundă trebuințelor și gustului marelui public, care la rândul său l-a încurajat, făcând să le prospere afacerile.

La noi românii în general și în deosebi la românii din afară de Regat, lucrurile stau cu totul altfel.

Așezat într'unul din locurile cele mai expuse ale Europei, poporul român a avut să îndure — dela marea migrație a popoarelor și până acum vre-o șezeci de ani — cele mai cumplite lovituri, neavând decât rare momente de tihnă, trebuind să-și încordeze necontenit toate puterile numai și numai spre a-și apăra existența.

Pe când alte popoare, așezate mai la adăpost, puteau să se îndeletnicească cu meșteșugurile, ce luminează mintea, înobilează inima și sporesc avuția, poporul român n'apuca să îndrepte stricăciunile unei năvăliri străine, și altă năvălă pustia totul.

Așa a rămas el îndărăt pe calea civilizațiunii și dacă noi din Regatul român, putând să ne croim înșine soarta, suferim încă de atâtea lipsuri și avem încă atâtea de făcut până să ajungem cu adevărat în rândul popoarelor purtătoare ale culturii, cu cât mai multe greutăți întimpină românii din alte părți, cari nu pot hotărî ei de spre ei...

Deși presa e unul dintre mijloacele cele mai puternice de cultură, deși nu se poate închiplu astăzi viața unui popor fără ziare, deși am făcut progrese la care chiar rău voltorii noștri privesc cu admirație, totuși situația presei noastre e departe de a fi strălucită.

Abia trei ziare, în tot Regatul român, au casa lor proprie: celelalte toate sânt tributare sfinților Gheorghe și Dumitru.

Înțelege deci ori-cine, ce însemnătate deosebită are serbarea de astăzi când se inaugurează cu solemnitate casa proprie a ziarului românesc »Tribuna«.

Nu numai pentru românii aradani e mare evenimentul acesta, ci pentru toată Româniimea; căci încă un focar de lumină și de cultură națională a ajuns să albe vatra sa statornică.

De acea Româniimea toată se împărtășește, fie deadreptul prin reprezentanți, fie cu gândul și inima, la serbarea din Arad.

Dându-ne seamă de munca, de stăruința și chibzuința ce au trebuit să pule întemeietorii și conducătorii »Tribunei« spre a ajunge la acest rezultat mareț, îi felicităm călduros și dorim din toată inima ca vatra »Tribunei« să răspândească tot mai multă lumină și căldură.

Mai dorim să permită soarta ca pasul care l-a făcut »Tribuna« din Arad, să-l poată face și celelalte ziare românești de pretutindeni.

Cu aceasta serbarea s'a încheiat. Ea a impresionat foarte mult pe cei prezenți, cari au plecat ducând cele mai trainice amintiri.

Banchetul.

După serbare la orele 1 1/2 mare banchet la »Crucea Albă«. La șase mese lungi se înșiră un public nu se poate mai ales și distins.

Icoana aceasta se completează prin un lung șir de țărani curați și frumoși dând serbării un adevărat caracter românesc.

Menu.

Ciorbă,
Polage a la »Reine«,
Nisețru cu sos lantar,
Mușchiu de vacă garnisit,
Budincă cu migdole,
Pui fript, — compot amestecat
Giardinettó,
Vin alb.

La masa principală ocupă loc d. Dr. N. Oncu, la dreapta lui d-na Maria Cosma, Milan Hodza, deputat, Ioan Ciocazan, primarul Craiovei, S. Dumitrescu-Câmpina, d-na Stefan C. Pop, d-na V. Goldiș, d-ra Melania Ionescu, iar în capătul mesei d. Dr. Aurel Cosma. La stânga dlui Oncu se rânduesc: părintele Vasile Lucaci, d-na Letiția Oncu, d. Dr. Iuliu Maniu, Constantin Mille, directorul »Adevărului«, Vasile Damian deputat, Dr. N. Șerban, deputat, d-șoara Virginia Podoabă.

În rîndul din față se înșiră în aceiaș succesiune ca mai sus: părintele Roman Ciorogariu, dd. Sever Bocu, Sava Raicu, dra Florica Șerban, Iustin Nemet, Dr. Vasile Teodor, Dr. St. C. Pop, dna Marioara Monța dna Marilina Bocu, apoi de stânga dlui Oncu, vis-à-vis de el dna Iustina Șerban d. Russu-Abrudean dela »Adevărul«, dna Constantin Lazăr (Timișoara),

Sala e de un aspect minunat și cu desăvârșire românesc.

Numai colo, într'un capăt de masă izolat, șade ca un câine bătut și cu coada între picioare — Koszta Iános, fost român pe care însă poliția ni-l'a impus ca un demn reprezentant are el. Dar muzica lui Mita ne încântă și ne face să trecem vederea această pată.

Discursurile.

Cel dintâi toast la friptură îl ridică d. Dr. Nicolae Oncu, pentru Majestatea Sa împăratul.

lată! :

Domnilor și Doamnelor!

În mijlocul valorilor, în carl se frământă și se agită acuma de secol, poporul nostru atât de oropsit și atât de prigonit de oameni și de soartă — dar totodată și atât de bun, generos, îndelung răbdător și plin de emergli de viață, — totdeauna a avut un punct luminos, o credință tare și adânc înrădăcinată în suflete cătră acela, în a cărui înaltă persoană noi am privit și privim pe Părintele nostru cel bun.

Acesta este acela, care, după veacuri de impietări și de suferințe și de adânc întunec, a rupt lanțurile ce ne țineau legați și înjuțați, care ne-a arătat și ne-a deschis calea cătră lumină, care ne-a înzestrat și biserica și neamul nostru din această țară, cu cele mai frumoase instituțiuni bisericesti și culturale și supt al cărui scut și domnire am pornit, și mergem și noi românii înainte pe calea și grea și frumoasă a progresului, — adevărat, că supt povara greutăților, ce ne apasă umerii, mergem, dar totuși mergem, cu pași siguri tot înainte mergem, înfruntând toată urgia vremilor, așa fel, că după a noastră credință și cea mai intimă convingere, azi nu mai poate exista putere omenească, care să ne oprească pe noi din aceasta cale a desvôltării și a culturii noastre naționale.

Acesta este credința noastră tare, pe care făurim noi visuri de fericire pentru viața și pentru progresul nostru național, și aceasta o mulțumim îndeosebi aceluia, care ne-a fost nouă un razim atât de puternic în nizuințele noastre culturale.

Acesta este gloriosul nostru împărat și Rege. Noi, pururea credincioși țării noastre, și loiali supuși augustului nostru Monarch și Dinastiei

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cerești o sticlă de

SPIN DE GHIAȚĂ

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. e. Junghuri în coaste și în spate, se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURĂIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 fliteri, o sticlă mare 1 cor. 20 fl., 3 sticle mari

sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se trimit prin postă.

Se găsește și se poate comanda

Szémann Agoston,

farmacist,

Hatvan, Főter nr. 126.

Se expediază zilnic în toate părțile țării

Sale, și în aceste momente solemne și de o extremă bucurie și fericire, că am putut cu ajutorul lui Dumnezeu să ridicăm un nou palat culturalei noastre naționale, să înființăm prima casă a presei noastre românești, în întreg cuprinsul monarhiei austro-ungare, veseli și plini de mândrie și de însuflețire pentru acest nou succes în sbuciumurile și preocupările sufletelor noastre, și peste tot în rândul întâiu ne aducem aminte de prea înaltul nostru Domnitor, și Vă invit să glăsuți într'un suflet și într'un gând cu mine:

Majestatea Sa Impăratul și Regele nostru Francisc Iosif I să trăiască la mulți ani fericiți!

D. Vasile Goldiș, vorbește pentru presa românească. Presa e izvorul prin care curge lin, simțirea obștească a unui popor. Ea e lumina, care arată căile spre fericire, ea e norul din care se varsă ploaia roditoare de cunoștințe asupra poporului. Dar dacă e așa, ce e presa românilor din Ungaria? Ea e și mai mult, e însăși cetatea luptătorilor noștri. Muncitorii ei lucrează de dimineața până seara, și acuma de seara până dimineața. Trebuie să le arătăm că cunoaștem meritele lor, ca să-i încurajăm. Temnițele gem de ziaristi noștri, dar lumea de azi trece ușor peste martiriul lor. Ei susțin nădejdea pentru viitor și ne învață marea învățătură a lui Coșbuc: »Din zei de vom fi coboritori, tot vom fi odată muritori«. Trebuie jertfe, căci fără ele nu este progres. Muncitorii presei aduc jertfa aceasta. Pentru aceea ridică paharul, pentru prosperitatea presei. (Trăiască!) Reprezentanții presei salută pe orator.

D. Lucian Bolcaș spune că apologia, ce s'a făcut acuma presei este idealul pe care ziaristii caută să-l atingă. Toate curentele produc curente opuse. Oratorul roagă publicul să nu judece presa după micile incidente ce se ivesc uneori, și pe cari însăși presa are totdeauna bunul simț de a nu le lăsa să degeneze cu totul; ci după admirabila solidaritate, pe care presa română o dovedește totdeauna în chestiile mari cari solidarizează lupta cu »Tribuna« și cu celelalte ziare naționale. Față cu solidaritatea din jurul presei găsim aici și solidaritatea dintre obștea românească și dintre presa românească. Închină pentru obștea românească înțeleghătoare și sprijinitoare a presei și în primul loc pe d. Oncu.

D. Octavian Goga: presa noastră are o însemnătate cu totul particulară, ea nu e un sentiment politic ci și cultural. Ea cântărește alături de normele politice și pe ale literaturii. »Tribuna« a înțeles menirea asta și a fost organul cel mai puternic al propagandei culturale dela noi. Va rămâne o glorie că în redacția »Tribunii« a stat marele nostru poet Gh. Coșbuc. »Asociațiunea« a delegat pe oratorul, ca să exprime omagiile ei în fața »Tribunii« și mulțămirile sale pentru munca de întărire a unității culturale.

Se ridică părintele Lucaci aclamat de lume: În ceata mare de trei milioane și în ceata și mai mare de 12 milioane bate același sentiment al solidarității culturale și naționale. Formează o unitate culturală, din ea rezultă și unitatea unei chemări, unei misiuni pentru viitor. În miniatură vedem același unitate și în Arad. Iată un centru românesc unde doi români nu trag în patru părți, unde românii sânt solidari. Arată felul cum s'a înființat »Tribuna« și spune că atunci ei priveau ca la un soare care răsare. Ea și-a făcut toată datoria. Și dacă ea a căzut, frații din Arad au ridicat steagul lor. Salută pe d. Oncu care a dat o pildă de virtute națională. Dar și aradanii au dat concursul și pentru ei ridică paharul.

Dr. Șt. C. Pop: Ziua de azi dacă va fi istorică e că românii din patru unghiuri au alergat să facă confesiunea solidarității naționale. Aduce mulțumiri oaspeților și mai ales fraților slovaci cari au trimis reprezentant pe d. Milan Hodza (Se fac lungi ovațiuni din Hodza, încât oratorul e silit să întrerupă pe un timp mai lung). Se dovedește că slovaci sânt în strânsă solidaritate.

Aduce prinosul admirațiunii și recunoștinței dlui Hodza. Salută apoi pe reprezentanții din România, mai ales pe reprezentanții presei din România. Ni-se aduce învinuirea că facem politică dar frați vom rămâne, măcar să se surpe pământul. (Bravo). Dorim din inimă să vedem țara românească fericită. Salută și pe oaspeții din celelalte părți.

D. Ion Ciocazan a spus următoarele:

Doamnelor, Domnilor!

Dacă s'ar prețui și socoti cumpenile, prin care a trecut și trece neamul nostru, am rămânea încremențiți de îndărătnicia cu care și-a apărat de veacuri și până azi, ființa sa etnică, limba, credința sa.

Nu cred să mai fie nici n'a mai fost alt neam pe lume, care să sufere cât a suferit al nostru, fără să se îndoie, fără să se plece, fără să piară; dimpotrivă, neclintit cu mijlocul celor mai năpraznice furtuni, el și-a urmat destinația pe pământ, crescând tot mai falnic și ofilind supt umbra lui toate plantele străine și vătămătoare.

Care să fie pricina acestei statornicii necurate? De unde și-a luat hrana? Cum și-a ținut viața? Ce izvor l-a răcorit pe acest copac cu ramuri multe și întinse, cărui pe alocurea până și razele soarelui au fost drămuite? Cum a trăit? Cum s'a păstrat acest neam, oricărui singură speranță de mai bine și uitare de rele i-o dă munca; a cărui singură mângâiere i-au fost lacrimile; al cărui dor — un mic dar p. runcitor, este tihna, pacea întru ale sale.

Să fi fost oare numai calitățile lui sufletesti, puterea lui de îndurare, ori voinicia trupului său, cari au făcut această minune? Nu, căci n'ar fi fost de ajuns, precum nu sânt de-ajuns numai ascultarea, cumpătarea, răbdarea și forța fizică a echipajului, pentru a scăpa corabia de furtună, de furia valurilor sălbatice.

Să fi fost atunci o aderență, o iubire inconștientă de solul nat.!? Să fi ținut el adecă la pământul lui, numai cum se ține mușchiul lipit de stâncile Carpaților? Și pentru aceasta n'a pierit? Nu, domnilor, toate însușirile bune ale acestui neam ales, toată dragostea lui conștientă, oarbă pentru pământ, nu-l-ar fi putut împiedeca de a se desface, a se pierde, dacă cu vremuri de tot grele, dese de tot, D-zeu nu i-ar fi dăruit apostoli de luptă până la martiriu, apostoli uneori geniali, totdeauna împletiiți, neclintii cu gândurile și aspirațiile lor naționale, ar fi perit neamul nostru, dacă n'ar fi avut trâmbițași, cari să-l deștepte și să-l îmbărbăteze; preoți ai adevărului și ai binelui, cari prin cuvântul lor cuminte și înflăcărat să-i strângă inima de indignare și să-l sădească, ori să-i întrețină hotărârea de a rămânea ce este, fiindcă așa a fost totdeauna, pentru că așa este bine și frumos și folositor și nobil să fie.

Și acești Apostoli eroici, iluminați de voința lui D-zeu și aceste trâmbițe de argint, cari sună pentru neamul nostru de când e el, pentru moarte sau biruință, — au fost nenumărați la voi; sânteți voi cu toții, sufletul unui neam obidit dar mândru, voi în a căror inimă au putut să încapă fără să se spargă, toate aspirațiunile atâtor titani ce s'au precedat, toată mână zilei de azi, toată nădejdea zilei de mâine, toată mândria, toată energia ce v'au dat-o atâtea suferințe răbdate, cu atâtea zile trecute ale unui neam întreg.

A trăit neamul nostru așa cum este, pentru că ați fost voi, — în trecut ca și azi. Voi la cari grațiile devin furii; voi la cari femeile înfruntă temnița pentru neam.

Dacă n'ați fi fost voi, și alți ca voi, femei și băbași, tineri și bătrâni, totdeauna gata la luptă și la jertfă; dacă n'ați fi fost voi, eroi și martiri, inspirați, întăriți de D-zeu pentru o cauză atât de mare, atât de dreaptă și atât de frumoasă ca păstrarea unui popor, totul s'ar fi prăbușit, stejarul s'ar fi uscat și în locul lui nimic de al nostru n'ar mai fi crescut.

Nu vă fac ocară de a vă lăuda că ați fost din tre acei ce alungă dela ei ispita onorurilor deșerte și trădătoare; că ați fost din acei ce v'ați mulțumit cu agonisirea grea a muncii voastre pentru pâinea voastră și a familiei; dar nu puteți împedea sufletul unui român, a unui oltean, nu mă puteți împedea de a ridica, emoționat până la lacrimi, acest pahar în sănătatea voastră multă, ca să aveți ce lăsa între zidurile reci ale închisorilor ce vă așteptați, vă rânjesc stupid; nu mă puteți împedea de a bea acest pahar pentru fericirea voastră desăvârșită, care nu pot altfel — nu poate chiar exista fără fericirea unui neam întreg, fără fericirea și bunăstare a neamului nostru. Nu mă poate opri nimeni, ca, făcând vivațiuni după obiceiul strămoșesc pentru umbrele celor ce au fost totul pentru noi, să beau în onoarea voastră soldați viteji, cari me-

reu în frunte, duceți tot înainte, fără a vă uita la piedici și la primejdii, viața, ființa neamului românesc și mândru până la trufie că am apucat o zi ca aceasta, lăsați-mă să strig din adâncul sufletului meu: Să trăiți fraților, trăiască și înflorască neamul nostru.

C. Mille se adresează poporului românesc, luptătorilor, ziaristilor, cântăreților, țaranilor aducându-le o salutare de peste munți. Aduce elogiul presei românești. La noi în România, zice, e ușor să scrii, dar la d-voastră orice frază, orice cuvânt poate să vă aducă pușcărie și surghiun. Ridică paharul pentru aceasta presă și steagul ei care-l românismul și democrația.

Milan Hodza, i-se fac lungi ovațiuni. Vorbește nemțește spunând că nu a venit la străini și nu ca oaspe ci a venit acasă. Stimații noștri potrivnici s'au îngrijit ca noi românii și slovaci să ne iubim. Dacă ei vorbesc de ceva unitar și indisolubil în țara asta, e solidaritatea noastră. Ea e înrădăcinată în sutele de ani de suferinți comune cari ne-au unit. Amintește că la procesul me morandului și advocați slovaci au apărat pe acuzați. De-acolo ei au adus trei cuvinte cari la noi slovaci au ajuns proverbiale: Totul pentru națiune. Noi știm ce este a lupta și a suferi împreună în Seghedin și Vaj. Ați dat cel mai bun răspuns la prigonirile procurorului: a fi răspuns ca o faptă, ați ridicat un palat al Tribunii. Acesta modul cel mai bun de luptă: a răspunde la persecuții cu fapte. Dacă sfânta scriptură zice că la început era cuvântul, eu zic însă că la început a fost fapta. Remarcă mai ales prezența țaranilor reprezentanți ai acestui popor vânos și plin de putere. Aduce omagii acestui popor care dă o notă simpatică de democrație serbării și își încheie cuvântarea strigând româneste: »Trăiască neamul, trăiască poporul românesc. (Mari aplauze au acoperit cuvintele acestea«.

Dr. Victor Bontescu în cuvinte avântate și poetice, el salută pe țaranii de față. Abea acuma începe nădejdea unui viitor mai bun pentru acest popor. Spune cum în povești un fecior de împărat a purces să scape pe Cosânzene, dar oboșind sfânta Vineri i-a tot spus să meargă la izvorul cu apă vie și să bea din el. El a băut din ea și a învins bălaurul. Izvorul acesta e pentru noi poporul, dela care câștigăm totdeauna putere nouă spre a scăpa din ghiarele bălaurului pe crâșa din povești. Noi intelectuali trebuie să ridicăm poporul nostru, nu din dragoste numai, și din motivul că pe el se razimă și existența noastră și el a ridicat și palatul acesta al »Tribunii«. Citează aici o poezie a poetului Goga, pe care publicăm în folletonul nostru.

D. Dr. Dionisie Stoica vorbește pentru femeile române. Lor le revine un mare rol în munca noastră de organizare și progres cultural. O pildă vă sânt două doamne din Arad, cari au depus depun mari eforturi pentru ridicarea unei noi școale de fete în Arad, dnele Letiția Oncu și Marișina Bocu. Aplauze vii acopăr aceste cuvinte și se fac ovații celor două doamne.

D. Sever Bocu vorbește pentru deputați. Într-acei dintâiu — a spus d-sa — cari au răspuns înviat la sărbătorile noastre, au fost iubii noștri deputați naționali. Mărturisim că acest gest al lor mișcă și ne impresionează. Am primit numeroase semne de simpatii totdeauna din partea dlor deputați, — un contact nemijlocit în care stă deputatul cu ziaristul nici nu poate să stabilească între ei alt raport decât de simpatie, dragostea ce ne-au arătat-o însă cu prilejul acesta, înălțând prin prezența lor splendoarea sărbătorii noastre, este nu numai manifestarea unei simpatii, nu numai o simplă manifestare de dragoste, care se poate exprima și altfel, ea este expresia unei atenții delicate, dovada unei aprecieri, a unei distincțiuni deosebite, ceea ce ne este mai scump. De-aceia dlor, dați-mi voie nu numai în numele colegilor, ci și în numele D-voastră tuturor, cari îi iubii așa de mult, să ridică paharul în sănătatea clubului deputaților naționali.

D. Iuliu Maniu spune, că vine din Blaj, din inimă românilor la Arad, spre a saluta pe acei, ce la limitele geografice ale neamului românesc au ridicat o cetate. Vorbește însă și în numele clubului deputaților din care face parte, și cari pot me-c o mare încurajare din serbarea de azi. De clară că este neclintit aderent al ideilor de libertate, progres și democrație, dar mai întâi de

toate este *Român*. Libertatea, democrația, pierdute odată, se pot recâștiga, dar naționalitatea odată pierdută, rămâne pierdută pentru totdeauna. Nu ne mulțămim a avea drepturi numai ca indivizi ci și ca naționalitate. Nu vrem drepturi *individuale* ci *naționale*. Sânt adânc mângâiat văzând că ceiace nu vrea să ne dea statul societatea românească o crează. Palatul »Tribunil« e clădit pe lacrimile de suferințe ale poporului nostru. Asigură că cel dintâi și cel din urmă gând al deputaților români e viitorul fericit al poporului. Ține să aducă omagii unui factor deosebit al intereselor noastre, preoțimea. Ridică paharul pentru preoțimea română.

Telegramă către Majestatea Sa.

Intre ovații furtunoase d. Octavian Goga dă citire următoarei telegramme omagiale, care a fost trimisă din partea presei:

Cabinetului Majestății Sale

Viena.

Adunarea poporului românesc din Ungaria care sărbătorește inaugurarea palatului ridicat de ziarul »Tribuna«, un prilej de consolidare a presei sale, Vă roagă pe Majestatea Voastră ca în aceste clipe de grea încercare a neamului românesc din Monarchie, să Vă îndurați a primi preagrațios expresiunea sentimentelor de alipire către dinastie, care, în vremi senine și în zile grele de-o potrivă, urmând tradiția veacurilor, au fost propagate totdeauna de presa românească.

Presă românească.

Telegrame expediate.

Intre aplauze nesfârșite se hotărăște trimiterea următoarelor telegramme:

Gheorghe Pop de Băsești,

președintele partidului național român

Băsești.

»Dela sărbătoarea presei la care am sfințit o nouă cetate de apărare a luptelor noastre, Vă rugăm primiți, ilustre domnule președinte, asigurarea că reprezentanții condeiului românesc dela noi sânt pătrunși de adâncul sentiment de solidaritate cu conducătorii politici ai naționalităților din parlamentul ungar și că, fără teamă, vor propovădui întotdeauna cuvântul lor de ordine.»

Aceia telegramă s'a expedit și dlui Dr. Teodor Mihali, președintele clubului deputaților naționaliști.

Victor Branște,

Seghedin, (Államfogház).

Intruniți la sărbătoarea familiară a Presei, Vă îmbrășoșem călduros pe voi, antiluptători ai libertății condeiului. Să trăiți tovarăși de suferințe, nouă atât de dragi. Confrații de dincoace și de dincolo.»

Procopiu,

președintele Sindicatului ziaristilor

București.

Reprezintanții presei românești asupriți, serbând inaugurarea casei ziarului »Tribuna«, salută pe reprezentanți presei libere din România.

»Le Temps«

Paris.

Les représentants de la presse roumaine opprimée, célèbrant l'inauguration de la Maison du journal »Tribuna«, saluent les représentants de la presse française libre.»

Aceia telegramă s'a mai expedit ziarelor »L'Etoile Belge« (Bruxelles) și »Corriere della Sera« (Milano).

»Times«

London.

The representants of the opprimed romanian press, celebrating the inauguration of the »Tribuna«

honse, send their sincerest salutations to the representants of the free english press.

S'au trimis telegram de acelaș cuprins ziarelor slovecești »Slovensky Tyzdenik« (Budapesta), »Narodnie Noviny« (T. S. Martin), »Ludove Noviny« (Sacołta), ziarului sârbesc »Branik« (Neoplanta) și ziarului german naționalist »Deutsch-ungarischer Volksfreund« (Timișoara).

Telegrame de felicitare.

Din noianul de telegramme de felicitare ce au sosit — peste o sută — vom publica azi numai câteva. Ele au fost toate citite și acoperite de aplauze. Unele au stîrmit chiar puternice ovații. Intre aceste sânt scrisoarea P. S. Sale Episcopului *Demetriu Radu*, care a făcut o adâncă și firească impresie. I-s'au făcut ovații P. S. Sale. A doua care a stîrmit multă însuflețire a fost scrisoarea părintelui canonic *Augustin Bunea*, canonic în Blaj. Pe urmă telegrama dlui *Procopiu* președintelui sindicatului din București. A fost subliniată telegrama dlui *Eugen Brote*, a valorosului luptător memorandist și prețios amic și colaborator al nostru. Multă însuflețire a stîrmit telegrama dlui *Victor Homenau*, luptătorul nemților naționaliști din Bănat, scrisoarea frumoasă a fostului nostru coleg iubit *Ioan Russu-Șirianu*, telegrama șefului ciubului deputaților d. *Teodor Mihali*, a vicepreședintelui Asociațiunii din Sibiu, d. *Andrieu Bârșanu*. Un tunet de ovații a stîrmit numele dlui *Iorga*, pe urmă numele d-nului *Alexandru Vaida-Voevod*, a coloniei române din Serajevo, a dlui prefect *Dim. C. Iarca* din Turnu Măgurele, a dlui *P. Chișu*, deputat din Craiova a dlui *C. B. Pennescu*, deputat în Iași, a dlui *C. Carp*, din București, a dlor *Albini* și *Chendi*, foști colegi iubiți și a celorlalți mulți, pe cari ne este imposibil să-i remarcăm acum în iuțea cu care trebuie să prindem impresiile.

Incepem reproducerea acestor telegramme, pe cari le vom publica pe rînd:

Oradea-mare. *Mulțumind pentru invitarea la inaugurarea solemnă a casei ridicată pe seama ziarului »Tribuna« — regret că nu pot lua parte la acea solemnitate.*

Episcopul Dr. Demetriu Radu.

București. In localul nou, care se inaugurează în prezența atâtor bărbați distinși și devotați culturai românești să domnească totdeauna iubirea de patrie, spiritul ne jertfă, pentru națiune și muncă încordată și chibzuită spre binele și progresul neamului românesc, *Eugen Brote*.

București. Fiind împedecat de forță majoră să particip la înălțătoarea serbare a voastră și a întregii presei române, vă trimit cele mai călduroase urări de bine și prosperare.

Teodor Mihali.

Brașov. Isvor de lumină și de bărbăție casa azi deschisă pururea să fie.

Andrei Bârșeanu.

București. Reținut de deschiderea parlamentului la București, regret din adâncul inimei, că nu pot lua parte la frumoasa serbare românească de Sămbătă și vă rog a primi urările mele cele mai călduroase pentru prosperitatea valorosului confrate »Tribuna« și a presei românești în general. Domnul Ioan Popescu este delegat a reprezenta sindicatul presei din București la aceasta serbare.

Ion Procopiu,

deputat, președintele sindicatului ziaristilor din București.

București. In casa nouă, spirit nou.

Iorga.

Cluj. Apărând dreptatea, mărturisind adevărul combatând minciuna și susținând cu orice jertfă libertatea cuvântului, urmeze și vechiul zbor cu nou avânt »Tribuna«.

Al. Vajda-Voevod.

Stimate Domnule Bocu, Regret din suflet fiind-că din cauza unor ocupațiuni urgente ale profesiunii mele de avocat, nu pot veni în mijlo-

cul D-stră pentru a lua parte la inaugurarea casei ziarului »Tribuna«.

Vă mulțămesc pentru buna voință ce a-ți avut de a mă invita la solemnitatea dela 27 Noemvre a. c. și pentru cinstea de-a mă prenumăra printre prietenii D-stră. Urez casei »Tribunei« prosperitate și izbândă deplină în sfânta cauză națională.

Cu inima și sufletul voi fi în acea în mijlocul D-stră eei mai vrednici dintre Români.

Primiți asigurarea stimei și amicitiei mele

Iași, 10/23 Noemvre

C. B. Pennescu.

Stimate D-le Bocu, Primind amabila D Voastră invitare de a ne aduna cu toți pentru a inaugura un monument, de unde a plecat și de unde mereu se va răspândi lumină asupra drepturilor poporului român, mă găsește în imposibilitate de a lua parte cu prezența mea. Cu inima și cu gândul sânt însă între D Voastră și aduc omagiile mele luptătorilor cari n'au șovăit, făcând cele mai mari sacrificii.

O strângere de mîna prietenească.

8 Noemvre 1909.

Dim. C. Iarca.

Iubiți amici, Am primit cu plăcere invitarea la cea mai frumoasă sărbătoare a »Tribunei« și a ziaristicii române. Ar fi, fără îndoială, una dintre cele mai fericite zile a vieții mele dacă aș putea să particip la încoronarea atâtor nobile stăruințe. Imprejurările cari au determinat înosile stabilirea mea aici fac să nu pot veni la Arad și să rămân cu regretul că nu pot jubila împreună cu voi și să strâng mîna amicilor de cari mă leagă amintirea unor lupte naționale purtate nainte cu un pătrar de veac și d'atunci neîntrerupt, în frăție și înțelegere.

Tălmăciți tuturor acestor amici sentimentele mele de bucurie că li s'a dat să inaugureze prima casă a unui ziar român.

Vouă, celor chemați să vă adăpostii în adevărat palat, vă doresc sănătate, să puteți serba iubileul de cel puțin 25 ani petrecuți în casa ce inaugurați. Cu dragoste frățească.

București.

Ioan Russu-Șirianu.

București. Vă urăm multă izbândă în noul local,

Albini și Chendi.

Blaj. Onorabilă Redacțiune, Mulțumindu-vă din inimă, că m'ați invitat la inaugurarea casei ziarului »Tribuna«, am onoare a vă încunoștința, că cu părere de rău nu pot lua parte la această sărbătoare națională, deoarece sinodul nostru arhidiecezan, în care din oficiu trebuie să fiu de față, nu și-a terminat încă lucrurile.

Mă bucur însă foarte mult de prosperarea »Tribunei«, și-l doresc, ca și în noul locaș să fie apărătoarea nelnică a neamului nostru. Dele Dumnezeu, ca aceasta casă să fie de bun augur pentru dezvoltarea presei naționale atât de prigonite.

Primească Onorabila Redacțiune, expresiunea deosebitei stime, ce-i păstrează.

Dr. Aug. Bunea,
canonic.

București. Luăm sufletește parte în serbarea voastră românească și Vă urăm prosperitate și izbândă.

Luca Oancea, D. Butărăscu,
Ioan N. Roman.

Budapesta. Victorii noi în casa nouă. Trăiască munca și cinstea.

Tinerimea rom. din Budapesta.

Serajevo. Cele mai sincere felicitări la inaugurarea palatului.

Colonia română.

Stimate Domnule, Vă mulțămesc pentru deosebita onoare ce mi-ați făcut, invitându-mă la inaugurarea casei ziarului »Tribuna« și regret, foarte mult, că din cauza ocupațiilor, nu voi putea lua parte la această frumoasă și românească serbare. — Vă rog însă să primiți sincerile mele felicitări, și urări din fundul inimii mele de izbândă, în greaua luptă ce purtați, pentru existența și cultura națională, lupte pe cari noi, le urmărim, cu cel mai viu interes.

Primiți stimate Domn, încredințarea prea distinsei mele stime.

P. Chișu, deputat.

Dresda. Dea Dumnezeu, ca inaugurarea mărețului palat a »Tribunei« din Arad să coincidă cu oara eliberării neamului de insuportabilul jug al ligarchiei.

Profesor Manliu.

Din prilejul serbărilor »Tribunei« dorul și sufletul nostru e acolo. Neamul nostru întreg privește și urmărește cu admirație sborul mândru ce și-a luat acest organ, precum și lupta lui bărbătească. *Dr. Ioan Harșia, avocat, Alexandru Nicolescu, preot, Andrei Ladur, proprietar, Ioan Silaghi, preot.*

Cu bucurie dăm loc acestor telegrame sosite pe adresa dnei Oncu neobosita presidentă a Reuniunii femeilor române din loc:

Sinaia. Urmărind neobosita și rodnică muncă ce depuneți pentru realizarea idealului național prin cultura inimii și a gândurilor, vă aducem omagiile noastre de admirațiune și sântem prin suflet lângă d-voastră. *Manolescu Clinaat.*

Timișoara. »Zum heutigen Festtage sende ich herzliche Glückwünsche. Die südongarländischen Deutschen, die sich um den »Volksfreund« und das Banner der ungarländischen deutschen Volkspartei scharen, erblicken in den Rumänen die natürlichen Bundesgenossen im Kampfe um das allgemeine und geheime Wahlrecht und zur Erringung wahrer Volksfreiheit, die unser Vaterland gross und glücklich machen soll. Ein dreimaliges Hoch den Nationalisten und rumänischen Brüdern. Heil Ihren wackeren Führern und Vorkämpfern.« *Victor Orendi, Hommenau.*

(In traducere românească: »La serbarea de astăzi vă trimite cele mai cordiale salutări. Germanii din sudul Ungariei, cari s'au strâns în jurul ziarului »Volksfreund« și s'au înrolat sub stindardul partidului popular german sudungar, văd în românii tovarășii firești în lupta pentru votul universal și secret și pentru dobândirea adevăratei libertăți spre mărirea și fericirea patriei. De trei ori ura fraților români naționaliști. Trăiască bravii d-voastre conducători și anteluptători).«

Craiova. Regret din inimă că nu mă pot afla azi în mijlocul dv. particip însă cu toată dragostea și entuziasmul meu la sărbătorirea frumoasei clădiri ce se înalță mândră ca o stâncă de piatră, adăpost și simbol al luptei din ce în ce mai bărbătească pentru existența și propășirea neamului. *Gheorghe Vercescu.*

Vaskoh. Trimitem aderențe sincere fraților cari împreună cu noi jubilează organul cu pagini luminoase. *Deseanu Savu, Todor G. Bognar în Botișel, Busașiu din Muszt Nikoruza.*

Lugoj. Venirea imposibilă, vă urez toate cele bune. *Dr. Gheorghe Popovici.*

Concertul.

Seara la orele 8¹/₂, audițiune literară și muzicală în sala mare dela »Crucea Albă«.

Sala aceasta mare s'a umplut toată, fără însă a fi tixită, ca astă-primăvară cu prilejul seratei etnografice, încât încape tocmai bine lumea, fără a se produce aglomerația de atunci.

Intre distinsul public remarcăm pe dnii: General Nicolau Fekete de Bélafalva, colonel-loct Silvius de Herbay, col. loct. I. Boleriu, majorul D. Florian, medic la statul major Dr. Moga, și numeroși alți ofițeri.

Dintre notabilitățile civile remarcăm deputații Dr. Oncu, I. Maniu, V. Gold's, V. Damian, V. Lucaciu, Milan Hodja, St. C. Pop, N. Șerban, A. Vlad. Din România: C. Mille, I. Ciocazan, I. Russu-Abrudeanu, Titu Baloiu și Al. Nicolau.

Dela noi: dnii Ioan Beleş, notar public, Sava Raicu, poetul Octavian Goga și alții. E un public distins și ales.

Serata artistică începe cu recitarea »Mioriței« prin dna Marilina Bocu. Cu glas dulce și mișcat în grai curat, cu toată simțirea, pe care o femeie, mai mult decât un bărbat, e în stare să o puie în versurile minunate ale poeziei populare, cu un particular accent de duiosie, dânsa a vrăjit tot farmecul poeziei noastre populare și a dat seratei un caracter rostit românesc.

»Rodica« spusă tot de dânsa, a imprăștiat toată drăgălășia, tot parfumul suav și delicat al poeziei lui Alecsandri.

D. Vasile Popovici din Oradea, a fost o revelație și o surpriză fericită pentru aradanii cari cunosc de azi înainte un artist român mai mult. A cântat cu o rară măiestrie »Cântec de pocăință« de Beethoven și »Supt fereastră mândrei mele« de

Gh. Dima; vocea lui Popovici răscolește toate colțșoarele inimii. Un fior general a străbătut sala întreagă și simțirea și căldura cu care el nuanțe, pe lângă temperamentul său viguros, a schimbat dispoziția auditorului într'un entuziasm de nedescris. Ropote de aplauze nesfârșite i-au mulțumit și strigătele nelacutate îl rechemau într'una. D. Popovici ne a fermecat.

O apariție albă fermecătoare. D-na Lucia Cosma cântă aria nebunii din Lucia de Lammermoor. O tăcere ca și în biserică. Vocea ei se deschide, curge în râuri line, cu unduere arginții și limpezii ca cristalul de curate, tremură în vibrații adânci de înfloră sufletul. Se înalță și întins răsună, dulce, infinit de dulce îngănat a flulerat de mierle, a viers de priveghitoare, și sfârșește puternic o chemare din înălțări senine. Lucia Cosma, în desmerdarea glasului ei nespuse de frumos, a adăugat tehnica nemerită a școlii franceze de unde a sosit de curând ca să ne desfete pentru prima oară pe noi, după recentul mare și netăgăduitul său progres.

Seara aceasta a fost un triumf pentru noi români, cari ne putem mândri în fața străinilor cu forțe artistice ca Lucia Cosma.

Cav. Ferrari D'Albaredo a cântat frumos și cu extrem cuvânt Barcarola de Tosti, și Muzica Proibita. D. Ferrari, cunoscut publicului din Arad, a fost într'adevăr la înălțime, cântând cu acel patos spontan și natural, cu acela măiestrie proprie școlii italiene.

D. Popescu a cântat o doină de Wiest, pe care a executat-o frumos și cu multă simțire; dânsul fără îndoială e unul din cele mai puternice talente naturale pe care școala, dacă s'ar desăvârși, ar putea să l ridice între cei mai buni violiniști ai noștri.

Una din culmile serii au fost însă cele trei cântece românești, două de Brediceanu, una de Gh. Dima, executate cu voce nesfârșit de dulce a dnei Lucia Cosma. Dânsa interpretează cântecul românesc, așa cum trebuie: duios și moale.

Acompaniamentul dui Liviu Tempea a fost o pregătire a solului său »Nottumo« și »Fest auf Troldhagen« de Grieg, care a încoronat cu un nou succes întoarcerea sa aici în Ungaria. D sa cântă cu eleganța și liniștea unei tehnici desăvârșite și sigure de sine.

După concert a urmat dansul.

Două muzici, una militară alta de lăutari țigani a însuflețit pe rând părechile dansatoare până despre dimineată.

Batul.

La ora 11¹/₂, după terminarea concertului, s'a început dansul — cu hora tradițională.

Dăm lista — desigur incompletă — a doamnelor și domnișoarelor prezente și cerându-ne scuzele pentru numele uitate în fuga condeiului. Au fost de față.

Doamnele: Maria Cosma (Sibiu), Letiția Oncu (Arad), Justina Șerban (Arad), Valeria Herbay (Arad), Zina Dr. Moga n. baronesa Pop (Arad), Eugenia Dr. Pop (Arad), V. Vapp (Arad), Lucia Dr. Cosma (Timișoara), Marilina Bocu (Arad), d-na Dr. N. Oprean (Sânmiclăuș), Iovanca Dr. Nemet (Arad), Elena Goldiș (Arad), Ileana Iancu (Zărand), vād. Livia Vuia, Hermina Vasilon, Victoria Antonescu (Arad), Maria Moldovan (Pecica), Lucreția Herbay (Arad), Adriana Dr. Ispravnic (Arad), Cornelia Ciugudean (Bruznic), Mărioara Dr. Monția (Șiria), vād. Iudita Secula (Arad), vād. Elena Bocu (Lipova), d na căpitan Königes (Arad), Maria Spătariu (Arad), d-na Dr. Austerwell, vād. Ana Morariu (Arad), Florica Burdan (Boroșineu), vād. Persida Secula (Șiria), Ersilla Ursu (Arad), vād. Aurelia Bejan (Sânmiclăuș-mic), Misirca Tămășdan (Pecica), Ileana Iosif (Arad), Sabina Opra (Zăbrani), Vioara Savu (Arad), Salonia Hodoș (Sintesti), Livia Dr. Popovici (Chișinău), Catifa Tatu (Arad), Eufrosina Luca (Arad) Irina Popovici (Arad), d-na Morariu (Uioara), Ana Selăgianu (Curticiu), Iustina Olariu (Arad), Cornelia Dr. Iacob (Arad), Elena Moldovan (Arad), vād. Emilia Leucuța (Nădab), Aurelia Popescu (Măderat), Ecaterina Vășianu (Arad), Gabriella Dr. Brădeanu (Radna).

Domnișoarele: Lucreția și Melania Ionescu (Cluciu), Florica Șerban (Arad), Virginia Podoabă

Tulia Bogdan (Sibiu), Aurica Iancu (Zărand), Minerva, Tulia și Livia Dimitrescu (Arad), Florica Bonclu (Arad), Aurelia Păcurariu (Arad), dșoarele Moldovan (Pecica), Cornelia Ciugudean (Bruznic), Hermina Ciorogariu (Arad), Constanța Iancu (Otiaca), Emilia Pinter (Mișca), Cornelia Secula (Șiria), Silvia, Eufemia și Florica Tămășdan (Pecica), Zina Popoviciu (Arad), Veta Julan (Curticiu), Onora Luca (Arad), Augusta Tudulescu (Lipova), Vioara Ursu (Curticiu), Ana Burdan (Boroșineu), Luiza Vășianu (Arad), Hermina Iancoviciu și Aurelia Costin (Arad), Florica Opran (Sân-Miclăușul-mare).

Non possumus!

Rescriptul regesc din 11 Noevre a schimbat situația conflictului între stat și biserică, în privința catechizării numai într'atâta, încât statul nu recunoaște competența congresului a se ocupa de rezolvirea ei. În realitate, precum se știe, congresul nici nu a luat nici o inițiativă în aceasta direcție, ci a ținut numai a-și manifesta concordanța vederilor sale cu hotărârile sinodului episcopesc, luate de mai înainte. Anularea concluzelor congresuale nu este decât o faptă pripită și nesocotită a guvernului, fără nici o urmare legală sau morală. Biserica este reprezentată în chestiunea catechizării, care este o chestiune curat religioasă, numai prin Mitropolit ca cap al sinodului episcopesc. De când există biserică noastră, excepționând poate vremurile calvinizării ei, n'am putea cita un caz, când Mitropolitul ar fi fost chemat să apere față cu puterea statului doctrina religioasă a bisericii conduse de el. Astăzi i-se impune aceasta datorință sfântă și sântem convinși, că-și va împlini-o pe deplin, mai ales după ce întreaga biserică vie este cu el.

Așa e situațiunea în biserică ortodoxă română. Analogă e în cea unită. Nu se cunosc încă în formă autentică hotărârile sinodului întrunit la Blaj. Asupra fondului lor însă nimeni nu stă la îndoială.

Ca și în biserică ortodoxă așa și în cea unită, nu corporația congresului și a sinodului, compusă și din laici, dă votul competent în chestiunea catechizării, ci episcopatul. Va să zică și în biserică unită mitropolitul reprezintă acest vot, care este în fond identic cu votul sinodului episcopesc al bisericii ortodoxe. Amândoi mitropoliții bisericii române sânt deci puși în aceeași poziție, au aceleași principii pe aceleași baze. O cooperare a ambilor mitropoliți se impune dela sine. Pentru poporul românesc, care este unul și nedespărțit, n'ar fi o privilegiu mai înălțătoare, decât să vadă pe acești doi mitropoliți braț la braț, precum nu i-au mai văzut din zilele mari ale adunării naționale de pe Câmpul Libertății, la (3)15 Maiu 1848. Noi românii de ambe confesiunile sântem în drept a inzista cu tot adinsul pentru aceasta cooperare frățească a mitropoliților, fiindcă frați sântem cu toți și ne simțim de-o potrivă greu loviți de un guvern păgân, îndrăzneț și nesocotit. Mitropoliții cari sânt rânduiți de Dumnezeu ca să ne apere legea, sânt astăzi datori să-și de mâna ca frați în Hristos și cu puteri unite să intervină pentru păzirea neștirbită a credinței noastre strămoșești pe care se întemeiază ambele biserici. Și drumul misiunii lor sfinte este același și comun.

Guvernul a avut cutezanța să reclame autoritatea regelui constituțional și a pune în fața noastră a poporului puterea suverană

a monarhului. Tot la regele constituțional să să îndrepte pașii capilor bisericii noastre române și prin o omagială adresă nu numai să susțină drepturile sfinte ale bisericii ocârmuite de ei, ci totodată cu fruntea ridicată precum se cuvine unor misionari apostolești să dăsvălească în întreaga sa perfidie fapta guvernului fărădelegilor. Noi, poporul, cari constituim biserica vie și sântem pătrunși de adâncă recunoștință ce păstrăm în inimile noastre față cu dinastia, tălcuim acest drum comun al mitropoliților noștri, în conglăsuire cu simțemintele noastre, Nu numai la rege să vor duce capii bisericii, ci ei vor sta și înaintea Împăratului, înaintea aceluiaș împărat, căruia avem noi să mulțămim ambele noastre mitropolii.

Este cu neputință ca împăratul Francisc Iosif din a cărei grație s'a ridicat mitropolia Albei-Iuliei și Făgăraș, precum și cea a Transilvaniei și Ungariei, să nu dea ascultare glasului acelora ce poartă mitrele acestor mitropolii. Este cu neputință ca împăratul Francisc Iosif, evlaviosul și cucernicul creștin, care derivă puterea sa suverană din mila lui Dumnezeu, să nu-și deschidă inima sa largă durerilor bisericii, ce se simte atinsă în așezămintele ei sfinte. Și dacă situațiuni politice încălcite și primejdioase pentru țările stăpânite de împăratul și regele nostru, create tot de guvernul fărădelegilor, s'ar împotrivi realizării dorințelor Majestății Sale, capii bisericilor noastre vor pronunța înaintea înaltului Tron un categoric: *Non possumus!* Este de preferit ca tinerimea, care cercetează școlile statului, să rămână fără instrucție religioasă decât ca să i-se dea prin slujitorii altarului o instrucție, care nu corespunde cu așezămintele bisericii noastre. Rugăciunile, fie și numai cele principale, nu pot să fie rostite în biserica noastră, nici nemțește, nici slovește, nici ungurește. Nici cântările, cari sânt mai ales corale, nu pot fi instruite în altă limbă decât în cea românească. Nu este chestiune de limbă numai aceasta regulă a bisericii răsăritene, ci un principiu fundamental al constituțiunii ei. În deosebire de biserica cea catolică, care are numai o singură limbă liturgică, cea latină, biserica răsăriteană este constituită pe principiul autonomiei naționale, nu numai a noastră românească, ci întreaga biserică răsăriteană de pe fața pământului.

Nu există și nici n'ar putea exista o biserică rusească, nu există o biserică grecească, bulgărească, sârbească cu altă limbă decât a popoarelor, cari constituiesc acea biserică. O biserică răsăriteană românească, cu o limbă liturgică ungurească este o contradicție în adjecto și nu din punct de vedere național, ci din punct de vedere bisericesc. Scopul ministrului unguresc mărturisit în ordonanța sa, e ca copiii de confesiunea răsăriteană să nu rămână cu simțemântul, că limba ungurească este o limbă profană, care nu pătrunde în cele sfinte, este combătut prin înșiși principiile de constituire a le bisericii noastre. Limba ungurească este o limbă profană întocmai ca și alte limbi străine și nu poate pătrunde nici prin rugăciuni, nici prin cântări la sfînțenia

altarului fără a lovi în fundamentele bisericeii.

Și orice preot care s'ar supune poruncei ministrului în aceasta privință și-ar da mâna de ajutor pentru a instrui rugăciunile și cântările bisericii sale în altă limbă decât cea românească, sapă la fundamentele bisericeii pentru a o dărâma. Un asemenea individ, care contribuie la dărâmarea bisericeii sale, cine l-ar mai considera de preot? *Non possumus!* Eată ce trebuie să pronunțe într'un glas și cu hotărârea metropoliții noastre, ca cei mai înalți reprezentanți și păzitori a bisericeii, încredințate lor de Dzeu. *Non possumus!*

Eată în ce trebuie să se resume adresa lor omagială către regele constituțional, care a imprumutat brațul său guvernului fărădelegilor. *Non possumus!* Eată în sfârșit stavila reînvinșă, ce se va prezenta de capii bisericeii noastre gloriosului și de Dumnezeu păzitorului Împărat, care în bunătatea sa nemărginită, ne-a dăruit mitropoliile și le-a acoperit cu pavăza sa puternică în contra tuturor săgeților dușmănoase.

Politica românilor din Ungaria

Trecut, prezent, viitor. De A. B.

XI.

Credincios acestor principii, poporul român din Ungaria a fost, este și va fi un popor eminent *dinastic*, căci dinasticismul său nu este o sentimentalitate trecătoare, ci convingerea adâncă, câștigată din experiențele multor generații, că împărații din Casa de Habsburg întrupează principiul misiunii civilizatoare a monarhiei ce stăpânesc, principiu de ale cărui binefaceri au beneficiat românii și în trecut, și speră că vor beneficia și mai mult în viitor, atât ei și toate popoarele din monarhie, cât și întreg Orientul european.

Românii de pretutindenea formează, în privința limbii și a culturii naționale, o unitate nedespărțită. Centrul firesc al acestei unități culturale este Regatul României. În consecință naturală, românii din Regatul Ungariei se simțesc în privința limbii și a culturii *solidari* cu frații lor din țara liberă, dupăcum solidari se simțesc germanii și italienii din Austria și din Elveția cu cei din statele cari formează imperiul german, sau cu cei din Regatul Italiei, politicește însă doresc și sânt hotărâți a da tot concursul lor, ca monarhia habsburgică să fie în relații de prietenie și bună vecinătate cu România. De asemenea se bucură văzând că bărbații conducători ai Regatului român urmează față de monarhia habsburgică o politică prietenească și contribuie astfel în mod puternic la asigurarea păcii și a intereselor civilizațiunii în Orientul Europei.

Românii din Ungaria resping prin urmare dela dânsii cu hotărâre orice idee, bănuială sau acuzație de iredentism, de care sânt cu totul străini, care nu poate încapa în mintea nici unui român cu judecată sănătoasă, și care în definitiv nu este decât a născocire a adversarilor, cari în lipsă de motive adevărate, scornesc pretexte pentru a-și justifica politica lor agresivă și persecuțiile față de români.

Aceasta este politica națională *tradițională* a poporului românesc. Dela ea abateri serioase până acum nu s'au făcut, și sântem siguri că nu se vor face nici în viitor.

Adevărat că această politică nu este ușor de urmat. Adevărat că ea nu este croită, nici pentru oameni slabi de inger, nici pentru cei ambi-

țioși sau egoiști. Ea nu oferă aderenților ei nici un fel de perspectivă de foloase materiale, personale sau de situații strălucite, ci dincontră cere abnegațiune, tărie de caracter, și mai presus de toate muncă încordată, luptă hotărâită și sacrificii personale, adeseori foarte mari.

Lupta politică-națională a românilor din Ungaria nu se poate asemăna cu luptele de partid în sensul comun al cuvântului. La ei nu e vorba să iee guvernul sau budgetul statului, nici să realizeze un anumit program politic, sau economic; să pună în practică anumite idei și reforme, pe aceeaș bază constituțională și în emulațiune normală cu celelalte partide din țară. La ei este vorba de mai mult: este vorba de viață sau de moarte, de conservarea neamului sau de pieirea lui, de cucerirea drepturilor de existență politică, națională și culturală, sau de desființarea totală a elementului românesc prin contopirea lui în cel unguresc, pe care actuala politică de stat a stăpânilor Ungariei o urmărește cu toate mijloacele posibile și cu toată brutalitatea.

Este, va să zică, vorba de o strașnică luptă pentru existență, dată în condițiile cele mai grele posibile pentru români. În asemenea împrejurări orice interese personale, orice ambițiuni și orice slăbiciuni individuale trebuiesc puse la o parte, și dela toți luptătorii neamului se cere cea mai mare încordare a tuturor puterilor fizice și morale.

Nu mai așa putem avea nădejde de izbândă, numai așa putem spera că dreptatea cauzei noastre va fi recunoscută și că, mai curând sau mai târziu, vor înceta primejdiile de cari astăzi sântem atât de greu amenințați.

Asemenea luptă cere oameni întregi și caractere încercate și statornice. Și e nespuse de greu ca omul să rămână statornic și să nu șovăiască niciodată, când decenii, și chiar secolii întregi, lupta rămâne fără rezultate apreciable, când decepțiunile sânt, de cele mai dese ori, răsplata tuturor eforturilor, de multeori supraomenesți, și când ademenirile sânt atât de multe și atât de seducătoare, când pentru unni, când pentru altul.

Zile hotărâtoare.

Criza.

Arad, 27 Noevre.

Audiența, preîntâmpinată cu atâta sgomot, a contelui Ștefan Tisza, a trecut învăluită de aceeași atmosferă de mister, care a ascuns lumii politice și până acuma rostul audiențelor acordate bărbaților politici în afară de configurațiunea partidelor parlamentare. Rămâne totuși cert că audiența sihastrului din Bihor a fost pusă la cale de actualul guvern întru sprijinirea proiectului de soluțiune Wekerle-Andrássy, după cât se știe, plâsmuit pe dintregul din punctele așa zisului »program de nouă«, care în mare parte e opera lui Tisza.

Deodată cu audiența contelui Tisza, au apărut pe planul întâi, iarăși numele unor bărbați politici, la sprijinul cărora coroana a obișnuit să recurgă în momentele complicațiunilor celor mai grave. Și nimic nu vedește mai bine starea de dăinuitoare nesiguranță în criza actuală decât tocmai perândarea atât de deasă a fazelor de aceasta natură în mersul ei.

Dar trăgânarea și mai departe a unei soluțiuni hotărâtoare pare din ce în ce mai cu neputință, atât din pricina simptomelor de anarhie, ce se anunță în organizmul vieții de stat în Ungaria, cât și în urma

noutăți la modă de ciorapi pentru dame și copii, ciorapi scurți pentru bărbați și copii. Ciorapi pentru bărbați se capătă la WEISMAYR FERENCZ Timișoara, numai în cetate, str. Hunyadi. Asortiment bogat pe fabricate din țară și străinătate.

împrejurării că pentru satisfacerea necesităților inexorabile ale cărmurii n'a mai rămas decât o lună de zile, — și ziarele creștin-sociale din Viena stăruiesc deja de vre-o câteva zile în nădejdea unei soluțiuni surprinzătoare, care are să urmeze în cele din-tăi zile ale luni Decembrie.

Pentru, noi singura rază de nădejde e faptul, că numitele ziare adastă cu neastâmpăr aceasta hotărâre, care dacă e într'adevăr chemată să mulțumească pe cei cari n'au avut decât cuvinte de simpatie și sprijinire pentru aspirațiunile noastre, în tot decursul crizei actuale, — nu poate să fie decât spre o de mult dorită schimbare în sistemul putred al dominațiunii șovine.

Primim dela corespondenții noștri informațiile dela vale:

Tisza și Wekerle la împăratul.

Budapesta, 27 Noembrie. (Dela corespondențial nostru). Contele Ștefan Tisza a avut aseară o lungă constătuire cu fostul ministru de finanțe Ladislau Lukács. Constătuirea aceasta, din pricina căreia Tisza și-a amânat plecarea la Viena pe astăzi, a fost viu comentată în lumea politică și se consideră ca preambulul rechemării la guvern a vechilor liberali.

Primul ministru Wekerle și contele Tisza au plecat azi împreună la Viena, unde au sosit la orele 12 și 20 minute. Wekerle s'a prezentat la Majestatea Sa la ceasurile 2 și a eșit la 2 și jumătate. Tisza a fost primit la ceasurile 3 și audiența lui a durat până la 4. La ceasurile 4 și-un sfert ei au părăsit Burgul împreună. Asupra audiențelor se știe pozitiv numai atât, că ele n'au rezultat nici o hotărâre, în nici o direcțiune.

Audiența baronului Fejérváry.

Budapesta, 27 Noembrie. (Dela corespondențial nostru) În cercurile politice de aici s'a dat azi ca sigură următoarea informațiune: *Baronul Géza Fejérváry a plecat aseară la Viena și azi dimineață el a fost primit în audiență la împăratul. Eri după amezai baronul, — a primit vizita contelui Tisza, cu care a avut o constătuire mai lungă. Tisza l-ar fi rugat să meargă la Viena și să se prezinte la împăratul înainte de audiența sa. Despre baronul Fejérváry se știe în deosebire, că e confientul cel mai intim al monarhului și astfel probabilei lui intervenții în rezolvirea crizei i-se atribuie o deosebită importanță.*

Rolul lui Hédeváry.

Budapesta, 27 Noembrie. (Dela corespondențial nostru.) Din izvor foarte sigur, din Viena, am primit azi informația particulară dela vale: Chestiunea reconstruirii cabinetului va fi rezolvită peste câteva zile. Monarhul e definitiv hotărât, ca până în 2 Decembrie, aniversara suirii sale pe tron, să aibă un nou cabinet. Dacă nu va reuși să înduplece pe actualii ministri, va fi nevoit să recurgă la bărbății cari stau în afară de parlament. Unul dintre aceștia ar fi contele Carol Khuen Hédeváry, a cărui numire ca prim-ministru se așteaptă pe 2 Decembrie. Dacă guvernul actual nu va renunța la pretențiunile refuzate de atâtea ori de către Majestatea Sa, aceasta numire se poate considera ca sigură.

În tot cazul comportă o deosebită însemnătate faptul, că *ziarele creștin-sociale din Viena ne asigură străduitoare, că ziua de 2 Decembrie va aduce oligarhiei, mari surprize.*

Moștenitorul și partidul creștin-social din Ungaria.

Budapesta, 27 Noembrie. (Dela corespondențial nostru) Președintele partidului creștin-social nou înființat, contele Paul Szapáry, a fost invitat prin un autograf al moștenitorului de tron, ca să se

prezinte în audiență cât mai curând. Se crede că arhiducele Francisc Ferdinand rezervă un însemnat rol partidului creștin-social din Ungaria în schimbările politice ce se anunță.

»Fremdenblatt« despre rolul lui Tisza.

Viena, 27 Noembrie. (Dela corespondențial nostru). Oficiosul »Fremdenblatt«, scrie azi în legătură cu rolul contelui Ștefan Tisza în rezolvirea crizei din Ungaria, că el, oricât de mult ar dori coaliția votului plural aceasta, nu va putea să stăruiască pentru abandonarea reformei electorale întemeiată pe votul universal, căci situația actuală s'a creat tocmai prin punerea la ordine a zilei a acestei reforme.

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Prințul moștenitor al României la Petersburg.

Petersburg, 27 Noembrie. Alteța Sa principele moștenitor al României, Ferdinand, va sosi aici în zilele prime de luni Ianuar, ca să viziteze pe Țarul Nicolae. Cercurile panslaviste susțin că vizita aceasta dovedește, că România voiește să slăbească relațiunile sale cu Austro-Ungaria și să se apropie de Rusia.

Viena, 27 Noembrie. Conform informațiilor semioficioase, cercurile hotărâtoare declară, că s'opul vizitei principelui Ferdinand e să mulțamească țarului pentru distincțiunea ce i-a făcut numindu-l comandant al unui regiment. Vizita aceasta n'are nici o importanță politică și România va rămâne credincioasă politicii sale actuale.

O pretențiune a arabilor ortodoksi refuzată.

Constantinopol, 27 Noembrie. Arabii ortodoksi au cerut guvernului turc permisiunea să slujească în bisericile lor în limba arabă. Comisiunea exmisă de guvern pentru studierea chestiunii a răspuns, că dorința lor nu se poate împlini, deoarece românii ar cere la rândul lor acelaș lucru.

Situația în Austria.

Viena, 27 Noembrie. Înțelegerea survenită aseară între partidele politice a fost primită cu satisfacție de către ziare. Presa întreagă relevă înțelegerea ca o dovadă, că parlamentul votului universal dă semne de consolidare și că roadele ce se așteaptă pe urma activității lui de acum se vor arăta.

Explozia unei fabrici.

Viena, 27 Noembrie. Fabrica de celuloză a fraților Rudolf și Franz Seiler a explodat și a omorât 13 lucrători. Fiind dați judecării pentru crimă prin imprudență, Rudolf Seiler a fost osândit la cinci, iar Franz la patru luni arest sever.

Vizite între curțile din Belgrad și Sofia.

Belgrad, 27 Noembrie. Ziarele anunță că în Decembrie prințul moștenitor al Serbiei, Alexandru, va face o vizită casei domnitoare din Sofia. În Ianuarie regele Bulgariei Ferdinand, dimpreună cu regina Eleonora va vizita la Belgrad pe regele Petru, după care vizită apoi regele Petru, însoțit de ministrii Pasici și Milanovici, va întreprinde un lung turneu în Europa, atingând capitalele: Petersburg, Berlin, Londra, Paris, Viena, Roma Constantinopol.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 27 Noembrie n. 1900.

— Din tainele sobolanilor. Așăm din Budapesta: Pe mâine dimineață, la ceasurile 8 și jumătate e anunțată o întâlnire între Constantin Burdea și cel mai nou candidat la episcopia din Caransebeș. Întâlnirea va avea loc la otelul Continental. Că cine va fi misteriosul candidat — vom vedea.

— Oasimintele lui Kossuth. Rămășițele pământești ale familiei Kossuth au fost așezate alături într'un mausoleu. Ca de obicei s'a făcut mare târboi, în jurul acestui incident, de urmașul care a abuzat de strălucirea tatălui său. Din partea guvernului premierul Wekerle a depus o coroană. La serbare a luat parte și o delegație a orașului Turin.

— Autorul înecării de otrăvire din Viena, arestat. Corespondențial nostru din Viena ne telegrafiază: Informațiile de aseară cu privire la încercarea de otrăvire s'au confirmat. Autorul crimei, locotenentul de infanterie Adolf Hofrichter dela regimentul 14 din Linz, a fost azi arestat. Până de prezent el nu și-a mărturisit fapta, ci neagă totul susținându-și nevinovăția. Sânt totuși atâtea indicii împotriva lui, încât nu mai rămâne nici o îndoială că el e făptuitorul.

Iată împrejurările între cari a fost arestat: Din primul moment s'a adus că autorul nu poate fi decât un locotenent care a urmat școala de război în 1905 și n'a fost înaintat la gradul de căpitan. În acel an au absolvat școala de război vre-o sută de inși, dintre cari cei mai mulți au putut dovedi *alibi*, așa că rămânând numai puțini, scrișul lor s'a putut compara ușor cu circularele. S'a găsit astfel că scrișul lui Hofrichter semăna perfect cu ele. În acelaș timp un locotenent din Linz a declarat că acum câteva zile, Hofrichter serbându-și onomastica, i a dăruit o cutiuță ce semăna perfect cu cele descrise de gazete. Fabricantul cutiuțelor, care a fost descoperit zilele trecute în Viena, a declarat că de doi ani n'a mai fabricat astfel de cutiuțe și că ultimul rest a fost cumpărat de firma Ploj din Linz. Cercetându-se farmaciile din Linz, doi farmaciști au declarat că un eșter a cumpărat scutulele, zicând că i trebuiesc pentru căne. Confrontați cu Hofrichter farmaciștii l-au recunoscut.

Cercetându-se apoi că unde a fost el ultimele zile, s'a aflat că avea concediu pentru Reichenberg și că cu toate astea el în noaptea din 13 spre 14 Noembrie a plecat la Viena, unde a și sosit la gara de est, dimineața la ceasurile 6 și jumătate. Se știe ca scrisorile cari conțineau capsulele otrăvitoare au fost aruncate în cutia poștală în 14 Noembrie între ceasurile 7 și jumătate și 8 dimineața, în acelaș parte de oraș.

Făcându-se perchiziție la locuința locotenentului s'au găsit zece capsule asemănătoare cu cele trimise, precum și cerneala de hectografiat, la fel cu cea întrebuintată la circulare. Farmacistul Ploj întreat, a răspuns că Hofrichter a cumpărat dela el 15 cutiuțe. La întregator Hofrichter a spus că n'avea decât o cutiuță pe care a dat-o din glumă cadou camaradului său. El a fost arestat.

Hofrichter a ieșit din școala de cadeți în 1898. A servit în Sibiu până în Mai 1900, când a fost numit sublocotenent. În 1904 a fost numit locotenent. În 1905 a absolvit școala de război, reușind între cei dinți, a rămas totuși afară din lista celor numiți în statul major, așa că spera să-l vie rândul numai dacă vor dispăre zece căpitani. Poate că se-l așteaptă e degradarea, spel amaria prin ștrang.

— O școală pentru plectri și vestiminte. Școala de plectri și vestiminte din Sibiu, jud. Tulcea s'a înființat o școală nu-

Institut de spălat și curățire a lui

NAGY KÁROLY

în Cluj-Kolozsvár, Malom uteza 4.

Primește pentru spălat și curățit tot felul de albituri bărbătești și femelești, dantele, perdele etc. Se face albe ca zăpada și lucii ca oglinda. Comandele din provincă se execută prompt, și cu deosebită îngrijire la pachetare, se expediază franco. Se asigură manipulare conștiincioasă, executare grabnică și punctuală.

mită »Sfânta Ana«. Școala are trei secțiuni: pentru pictura bisericască, pentru țesătoria națională și pentru confecționarea de vestimente bisericăști. Secția I va avea să producă icoane bisericăști, zugrăvite în stil bizantin și nebizantin, spre a fi răspândite prin sate și orașe; secția II are a da îndeplinire monahilor spre a se ocupa cu țesutul pânzelor și scoarțelor cu motive motive românești și secția III să confecționeze vestimente sacre, arhiericești, preoțiești, diaconiești și alte podoabe bisericăști, cusute cu fir de aur și argint. În această școală, care durează la secția I șase luni, vor fi primite numai mame și surori, cari vor da probe de o deosebită aptitudine. Școala va fi condusă de o directoare, aleasă dintre măestre și va fi supravegheată de comitetul mănăstirii cu aprobarea episcopului eparhial.

— O păcăleală a lui Napoleon III. Ziarul parisian »Gaulois« aduce o istorie veselă despre Napoleon III. Împărăteasa Eugenia a vizitat odată tezaurul statului și între altele lucruri, directorul i-a arătat o bancnotă falsă de 1000 de lei. Împărăteasa a rugat pe director să i-o dăruiască ei, ceea ce s'a și întâmplat. În ziua aceea chiar, împărăteasa și a pus de gând să joace împăratului o festă și i-a furișat bancnota în sertarul mesei. Zilele următoare a venit un om la împăratul și i-a cerut ajutor.

Napoleon a deschis sertarul mesei și i-a dat un bilet de o mie de lei, fără să știe că i-a dat un fals. Omul s'a dus la o bancă să i schimbe banii, dar a fost arestat. Toată mântuiala lui a fost de geaba, căci nime nu credea că împăratul i-a dat o hârtie falsă. Pe urmă s'au informat la Napoleon și acesta a descoperit totul, căci împărăteasa aflase despre lucru și i-a spus că ea e autoarea păcăleii.

— Spiritul Hungaria este cel mai probat spirit contra reumei. Prețul 1 cor. Balsamul contra degerăturii face se înceteze chiar și degerătura cea mai învechită. Prețul 1 cor.

Se află de vânzare exclusiv la: Drogueria »Angyal« a lui Fekete Mihály în Murăș-Oșorheiu — Marosvásárhely.

x Mihai Radu eroitor pentru bărbați, Cluj, str. Iona 2. Stofă englezescă veritabilă, croi elegant, prețuri solide.

— Cel mai bun loc de târguiești de parfumi, săpunuri, perle de dinți, prafuri de dinți, ape de sără, prafuri pentru dame, cremă de obrași, cosmetici, sponghii și instrumente de gumă. Totfelul de instrumente medicale și pentru moașe, la farmacia lui Burger Frigyes cu firma: »la un corn« în Kolozsvár.

x Sanatorul »Liget« a Drului Iakob în Budapesta, primul sanator pentru boale interne din Europa, dispune de toate mijloacele de vindecare și laborator pentru examinat. Mii de diabeți, reumatici, bolnavi de splină și de inimă, cari pînă acum au cercetat sanatoriile din străinătate, acum vor găsi institut corespunzător aici în țară, așadar această instituție culturală cu poziție admirabilă împlinește și nu gol. Sala cea mare a mașinilor mecanice de vindecare a sanatorului este provăzută cu mașini după sistemul Zander și cu scâlzi aeriene.

PARTEA LITERARĂ.

Scrisorile lui V. Alexandri.

XVII.

Lui Al. Cuza.

Paris, 27 Aprilie 1871.*)

Iubite Prințule, sosirea mea la Paris a fost considerabil zăbovită de întârzierea navigației pe Dunăre la începutul primăverii. Am făcut 15 zile dela Galați la Viena! Înțelegi acum; dar în sfârșit am sosit la Paris și mi-am îndeplinit cu bine misiunea. Napoleon și dl Thonvenel m'au primit perfect și au ascultat cu cea mai mare atențiune tot ce le-am spus în privința Unirii întâi, apoi în privința armelor și a chestiunii Bulgarăști.

Unirea definitivă a Principatelor este în toate cugetele în Franța și cred că îndeplinirea acestei mari idei politice de către Domnitorul României va da numelui său un răsunet glorios în Europa. Unirea românilor este o consecință a unirii italienești și, ceea ce e bine privit la Italianii de dincolo de Alpi, nu poate fi rău privit la frații lor de dincolo de Carpați. Împăratul, care ne-a ocrotit totdeauna cu atâta generositate, nu va desaproba nici pe unii, nici pe alții.

E drept că dl Thonvenel mi-a vorbit de răbdare, bazându-se pe știrile din Constantinopol, care-i vestec adesiunea guvernului turc la cererile expuse în memoriul nostru. M'a asigurat despre bunele intenții ale guvernului împăratului față de noi. Napoleon, din parte-i, după ce a luat cunoștință de scrisoarea d-sale, mi-a declarat din nou, că simpatiile lui sânt câștigate pentru români, precum și pentru principele ei domnitor. Dar toate vorbele astea frumoase nu sânt îndeștuitoare pentru a mă lumina asupra stărei prezente și viitoare a țării mele. De aceea am de gând să cer o audiență împăratului îndată ce mă voi întoarce din Turin și sper că Maiestatea Sa după obicei se va explica mai categoric în privința politicii ce trebuie să urmărim.

Tot ce te pot asigura pentru moment e că tot avem prietini în Franța. Presa ne e favorabilă și oamenii de stat nu ne sânt dușmani, cu toate micile intrigi ale lui Bibescu și Cie. Așa dar vom putea înainta, având deviza: Ajută-te și Dumnezeu te va ajuta!

M-am silit să reduc la adevăratele lor proporții chestiunea armelor și aceea a Bulgarilor și au părut foarte mirați văzând cât de mici erau prietenii înșile aceste proporții. Pentru cea dintâi am declarat că în scopul de a salva cele două corăbii sarde de lăcomia Turcilor și a Austriacilor, ai lăsat să se întrevadă că debarcarea armelor s'ar putea face la Galați, pentruca autoritățile locale să aibă dreptul a le confisca ca marfă de contrabandă. Era un mijloc de a da azil acestor arme pe un teren apărut de propria sa autonomie. După aceea, aveai de gând să le înapoiezi legitimilor lor proprietari, adică caselor din Genua, cari le expediază în Moldova și cari avuseră stângăcia de a le trimite în văzul și știința tuturor.

Mi s'au cerut explicații asupra intervenției lui Sir Henri Bulwer în această afacere. Am răspuns că Sir Henri pretinsese ca armele să fie predate în mâinile turcilor, și că după refuzul D-sale formal, admisesse proiectul D-sale și a spus chiar că va pune un bastiment englez la dispoziția legitimilor proprietari ai acestor arme.

În chestiunea Bulgarilor a trebuit să vorbesc mai mult, ca să dovedesc că colonii bulgari din

*) Mscris 929.

Basarabia fiind de rasă slavă, formau o populație dușmănoasă Românilor, un element ușor de mânuit în mâinile Rușilor; că stabilirea lor de-alungul Dunărei putea ajunge mai târziu o amenințare pentru libertatea acestui fluviu și o primejdie neîncetată — sau cel puțin un izvor de serioase încurcături pentru guvernul principatelor; că totuși — cu toate aceste motive de înaltă politică — în ceea ce privește viitorul, autoritățile locale au menajat totdeauna susceptibilitățile și interesele acestor colonii, dar că intrigile emisarilor rusești izbutiseră a le vicia spiritul prin gânduini fabuloase, făcute în numele împăratului Alecsandru Insuș; că, în sfârșit, emigrarea iminentă a Bulgarilor din Basarabia este menită a repopula Crimeea, părăsită de Tatars în urma războiului din Orient.

Toată tema aceasta am dezvoltat-o în scop de a dejuca intrigile unui oare-care Lapinski, creatură a celebrului Vitbinski, care s'a pus în capul unei deputațiuni bulgare, ca să vie să se plângă împăratului în privința guvernului Principatelor. Datoresc amănuntele astea lui Baligot și am pregătit aici terenul așa, încât deputațiunea să calcă strâmb și să-și rupă nasul.

Măine plec la Turin și îți voi scrie îndată ce voi vedea pe Conte Cavour și voi avea onoarea de a fi primit de Maiestatea Sa Regele Italiei. Vechiul dtale prieten V. Alexandri.

Ce e mai bun?

La tot cazul, de cât ori-ce fel de untură de pește, e mult mai bună EMULSIUNEA SCOTT fiind ușoară de mistuit, produce efect vindecător grabnic.

E mai bună și pentru aceea, că o înghit cu plăcere și accia, cari de untura simplă de pește sau îngreșat.

EMULSIUNEA SCOTT

se preparază numai din cel mai curat oleu de ficat de pește ce să produce la Lofoten (Norvegia), — pentru-că acesta e cel mai nutritor în toată lumea.

Se vinde în toate farmaciile.

Un flacon original 2 cor. 50 fl. 8

Economie.

Plata grânelor din Arad.

24 Noembrie 1909.

S'a vândut azi:

grâu 100 mm.	14—14.50
orz 100 mm.	9.10—9.20
ovăș 100 mm.	7.—7.10
secară 100 mm.	6.70—6.80
păpușoi 800 mm.	5.60—5.60

Prețurile sânt socotite în coroane și după 50 kg.

Români la Români!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public românesc din loc și jur, că am luat în proprietatea mea ospătăria așa numită „Parkvendéglo“ din casa dlui deputat dietal Dr. I. Suciu (vis-à-vis de palatul justiției), unde îmi voi da toată atenția ca musafirii să fie pe deplin mulțumiți atât cu serviciul, cât și cu beuturile cele mai bune, precum: vin roșu schiller, vin alb de Măderat etc.etc. bere proaspătă tot astfel și mâncări proaspete calde și reci. — Primesc abonenți pentru mâncări în localitate și la case. — Localitatea ospătăriei e foarte spațioasă. Am două odăi separate pentru conveniri ocazionale și sociale. — Sprijin și finanțal cont de spiritul publicului românesc din Arad sunt: Cu toată stima: Văduva CĂTERINA CLONDA și NICDARA.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 24 Noembrie 1909.

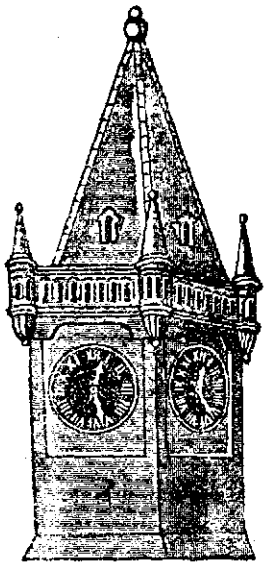
Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa	—	—	—	28 K.	95—30 K.	—	fil.
Din comitatul Albei	—	—	—	28	> 80—29	> 80	«
De Pesta	—	—	—	28	> 90—29	> 90	«
Bănățianesc	—	—	—	28	> 95—29	> 90	«
De Bacica	—	—	—	28	> 60—29	> 80	«
Secară de calitate I.	—	—	—	19	> 75—20	> 05	>
Secară de calitate mijlocie	—	—	—	19	> 55—19	> 65	«
Orzul de nutreț, calitate I.	—	—	—	14	> 75—14	> 95	«
Ovăs de calitate I.	—	—	—	15	> 70—16	> —	«
Ovăs de calitate a II.	—	—	—	15	> 40—15	> 60	«
Caicuz	—	—	—	14	> 80—15	> —	«

Fond. în a. 1891.

Cele mai bune

Oroloage de turn

le pregătește

NADLER A.

urmașul lui

LEUTWYLER F. E.**Budapesta, VII.,
strada Kazinczy 28.****Execută și invențiuni.**

— Preț-curent și prospect gratuit. —

— Acei cari se vor provoca la ziarul „Tribuna” primesc favor.

Poșta administrației.

I. Boeriu, Gherla. Sânteți în ordine cu abonamentul până la finea anului c.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria „Tribunei” se află de vânzare.

Jocuri românești I. (piano solo) de Tib. Bradicianu	Cor. 4.—
Jocuri românești II. (piano solo) de Tib. Brediceanu	> 4.—
Jocuri românești III. (piano solo) de Tib. Brediceanu	> 4.—
Doine și cântece I. (voce și piano) de Tib. Brediceanu	> 4.—
Doine și cântece II. de Tib. Brediceanu	> 4.—
Nu m'abandona, romanță p. voce și piano, aranj. de A. Bena	> 1.20
Arma noastră să ne fie, cor. bărb. de Const. Savu	
Gândul meu la tine zboară, cor bărb. de Const. Savu	
Mizeria, cor bărb. de Const. Savu	
Dorul mamei, cor bărb. de C. Savu	
Pe mal, cor bărbătesc de Const. Savu	
Cântec de toamnă, cor bărb. de C. Savu	3.20
La Olt, cor bărb. de Const. Savu	
Ferentarul (Roșiorul), cor bărb. de C. Savu	
Mi dor, cor bărb. de Const. Savu	
Heruvic la lit. înainte sfințită, cor. barb. de Constantin Savu	
Rădicat-am (Priceasnă) cor. bărb. de C. Savu	
Funerale cor bărb. de Const. Savu	

Ilustrate din România cu 10, 16, 20 și 42 fil. bucata. Ilustrate cu palatul ziarului „Tribuna” 10 fil. bucata.

Tot dela librăria noastră se mai pot procura revizite de scris, hârtii de epistole cu prețuri foarte ieftine, precum și cărți de literatură ș. a.: scrieri complete, romane, nuvele, poezii traducerii, călătorii etc. etc.

Ori-ce comandă de cărți și prețul lor este a se adresa către: **Librăria „Tribunei”, Arad, strada Deák Ferencz Nr. 20.**

La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 5—10—20 fileri, pentru porto postal.

Redactor responsabil **Iuliu Giurgiu.**
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cora

BASĂ SIGURĂ

ANDREU SEC

AROMĂ RECUNOSCÎMĂ
PROASPETA RECREATOARE ESPERȚILOR

SISTEM BOUQUET MĂRGELE
FRANCS MINUNAT ESCLENTI
TRADITIONAL MĂRUNT

MANIPULARE INGREDIENTE
DE CONȘTIENȚĂ CU ORICE VI
SPECIALITATE ȚIOASA MARE PROPRII
DE MODEL

Înștiințare.

Am onoare a încunoștința onor. public călător și pe dd. preoși, că renumitul

otel „VAS”

mi-s'a predat mie spre conducere.

Mă voiu năzui, ca onor. public călător și dd. preoși să fie deplin mulțumiți atât cu odăile mele cât și cu serviciul.

Rugând binevoitorul sprijin, sunt cu deosebită stăruință

Văd. Szilágyi Péterné

codnucătoarea otelului.

**Prima fabrică de nisip, peatră de var
și stingătoare de var din Perjámos.**

Filiala arădană

s'a deschis pe piața Óvár.

Comandele se primesc în cancelaria fabricii din

:: :: :: Arad, Óvár-tér, la :: :: ::

RÖSER MIHÁLY és Társai.

Fondat în anul 1882.

Telefon nr. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în

ARAD,**Andráss-tér în palatul lui Neumann.**

(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregătite, solide și de o execuție elegantă. ≡

Pentru camere de dormit dela 190 florini.

NEUSCHLOSZ Sufragerie, (prânzitor),
BUTOR dela 140 florini.**Garnituri de salon,**
dela 95 florini.Prețuri de cumpărare
convenabile. :: ::Se vind exclusiv **MOBILE**
din lemn, tare și vestit**NEUSCHLOSZ.**Furnisorul asociației căilor
ferate ungare.**Atelier de I-a rang.**

Ce este Electro-Vitalizerul?

Mulți văd acest anunț fără să-l citească, multă lume privește în general anunțurile cu indiferință, ba chiar cu o idee preconcepută și simte un fel de frică de tot ce este nou. Și totuși a trecut de mult vremea aceia de prejudecări, când se credea, că o cauză bună nu are nevoie de reclamă. În zadar vom avea articole bune, dacă nu le vom face cunoscute publicului, nimeni nu le va cunoaște. Noi publicăm zilnic, succesele minunate obținute de aparatul Electro-

Vitalizer, zilnic crește numărul adeptilor acestei metode, și totuși sunt încă mulți suferinzi, care să lasă influența aji de neîncredere și care pentru că nu au auzit niciodată de acest aparat nu și-l aplică. Acești bolnavi se pedepsesc singuri. Slăbiciunea generală nervoasă, slăbiciunea sexuală, bolile reumatice, bolile nervoase de stomac și de inimă, nevralgiile, durerile de cap și de spate, văjălala în urechi, precum și variatele simptome ale neurasteniei și isteriei se tratează pe calea cea mai naturală cu ajutorul electricității. Adresându-vă printr-o carte poștală institutului nostru, primiți gratis și franco o carte frumoasă ilustrată în care găsiți descrierile tuturor boalelor care se pot trata cu succes cu acest metod precum și succesele obținute până acum cu aparatul Electro-Vitalizer.

Inst. de ord. med. Electro-Vitalizer
Budapesta, Karlsring 2. M. 51.

Cupon pentru o carte gratuită.

Cătră

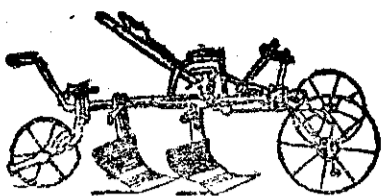
Electro-Vitalizer Inst. de ord. med.
Budapesta, Karlsring 2. Mezanin 51.

Binevoitori, vă rog, a-mi trimite o broșură din lucrarea d-v: „Tratat despre electrografia modernă”.
Oratis și franco.

Numele _____
Comuna _____
Județul comit. _____

Scrisoare de mulțumire.

Ion Ilie- zidar Iltyó, Arad-m. scrie la 28 August 1909: Cu cea mai mare bucurie vă comunic că durerile mele din regiunea inimii au dispărut, după folosirea timp de 6 luni a aparatului Electro-Vitalizer. Scaunul mi s'a regulat, mersul mi s'a înlesnit, pot călători pe jos cu trăsura, cu bicicleta, pot să mă odihnesc bine; cea ce odinioară perdusem în total, astăzi, laudă Domnului, am recăștigat iar, nu mai sunt vecinic iritat, spaima nu-mi mai pricinuește jumătate din moarte ca mai înainte. Bătăia de inimă imi era foarte teribilă, dar acum, lauda fie bunul D-zeu, cu toate sunt în rând și nu este avere în lume pentru care aş putea tăgădui rezultatele aparatului Electro-Vitalizer. Rog deci, d-le Doctor, să binevoiți a publica aceste puține rânduri în statistica d-v., căci pot să documentez ori-cui mi s'ar adresa, cele afirmate mai sus.

Tátray Sándor

turnătorie de fier, fabrică de mașini și pluguri, atelier de zidărie și lăcătușerie
Oradea-mare — Nagyvárad
Teleky-utca 35.

Lucrări vărsate pentru mașini, după desen sau lucrări de fier strugărit și lucrări oblite.

Pluguri sistem Sack,
toffelul de lucrări de lăcătușerie și — pentru zidiri. —

Atelier model de măsărie propriu.

Trebitcher Sándor

strungar

— **PANCSOVA, Gizella-utca** —

vis-à-vis de hotelul KONILOVITS.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare toffelul de articlii pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Serviciu prompt. Obiecte admirabile.
— Prețuri ieftine. —

Soiul de struguri DELAWARE

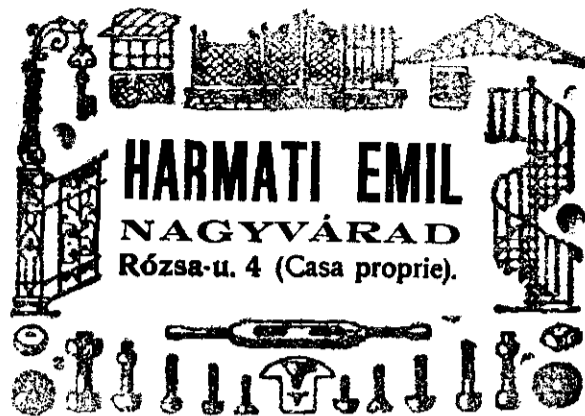

este singurul, la lucrarea căruia nu se recere nici un fel de știință sau exercițiu, îl știe griji chiar și acela care născând nu s'a ocupat cu vieritul. La fiecare comandă se alătură și un mod de manipulare gratuit care arată, cum să se planteze, iar manipulare constă din tuns, săpat și legat, alt lucru nu recere, pentru că oltuit, stropit și afumat cu piatră pucioasă nu trebuiește filoxera nu-i face stricăciuni și iarna mugurii, mlădițele nu degeră nici când. Pe un jughâr se dezvoltă 3—4 struguri. Soiul acesta este cel mai nobil pe care însă nu trebuiește confundat cu alte soiuri slabe ce se vând sub acest nume, să grijiți, ca numai soiul lui Nagy Gábor să primiți, pentru că numai acesta e adevărat. Struguri Delaware a lui Nagy Gábor dau un vin ca și ravacul (vin) dulce și tare, aromă foarte plăcut și valorează de două ori, cât alte vinuri. Sticlă de probă cu 1 cor., trimiți oricui.

„DELAWARE” a lui NAGY GÁBOR.
Descrierea mai amănunțită a acestui soi, rodul fotografiat și provăzut cu subscrierea notarului public regal, precum și catalogul de prețuri cu text și cu 40 de figuri frumoase se trimiți gratuit și francat ori-cui îl va cere. Nu întârziți a cere acest catalog în care se află și îndrumări cu privire la plantarea de becuri.

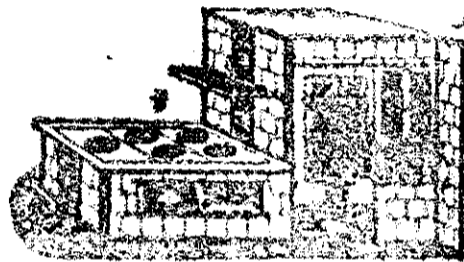
NAGY GÁBOR mare proprietar de vii, KÓLY (com. Bihor), poștă, oficiu telegrafic și telefon, Correspondență în l. ungară, română, croată, sârbă, și germană.

Atelier de lăcătușerie și tescut, fierărie etc.

HARMATI EMIL
NAGYVÁRAD
Rózsa-u. 4 (Casa proprie).

Pregătește tot felul de lucrări cu fier pentru zidiri și lucrări de lăcătușerie și anume: ventilatoare patentate la ferestri, închizători, parasoale, porți cu gratii patentate ce se pot constrânge și întoarce în laturi, șaluzine de scândurișă sist. Esslingen, șaluzine de oțel și de pânză, pregătitor specialist de vetre de fier, vâlăle pentru adăpatul porcelor și a

stalație electrică
Nrul telef. 355.

vite-
lor,
apa-
duct și
lucrări
de in-

Kneffel Károly és Fia

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că mi-am mutat

marele magazin de cărbuni,

din palatul de pe **Andrássy-tér nr. 14,** pe

Boros Béni-tér nr. 2.

Apropiindu-se sezonul de încălzit, stăm la dispoziția p. t. public cu cărbuni veritabili în ori-ce cantitate, transportați acasă, și primește angajament pe întregul sezon la ce se primesc prenotări.

Comandele se pot face în persoană prin corespondență sau prin **Telefon nr. 139,** la firma:

Kneffel Károly és Fia

mare comerciant de cărbuni

Arad, Boros Béni-tér nr. 2.

(Cassa Kneffel).

TOTI SE MIRĂ

de o pompă de mână contra focului.

E cea mai nouă invenție brevetată

Ca primul ajutor în caz de primejdie e neprețuită și pentru aceea, că are o construcție ușoară, condiționează apă puțină și o poate întrebuința ori și cine. Apoi e ușoară circa 2 1/2 klgm. Se poate folosi și la udatul grădinilor. Prețul 20 cor. Spedirea se face numai cu rambursă.

Cine trimite însă suma de 21 cor o primește franco. Se capătă la tinichigiu

TRAXEL I.

LUGOJ, strada Nedelko nr. 17.

Dr. Demetriu Mangra,
și-a deschis cancelaria
advocațială în Oradea-mare,
plața Szt.-László Nr. 16. (în edificiul
întru biserica cu lună și banca »Bihoreana«.

„GAULTHERIA“.

Dacă suferi de ischias, reumatism
articular, dureri de spete și spinare, junghiuri,
dureri de picioare, receli și curenți, folosește
Gaultheria lui Orkény, cea mai sigură și mai
simplă unsoare, ce se adevărește prin mai multe
— mii scrisori de recunoștință. —

Prețul unui tub 1.60 cor.: 3 tuburi comandate deo-
dată, se expediază prin rambursă pentru 5 cor.

Se pot comanda numai la:
Farmacia „APOSTOL“ Budapest.
1 — Budapesta, József-körút 64 (Depot 85) — 1

Cea mai ieftină sursă de cumpărat strale pentru cai.

Pentru-ca economii să nu fie înșelați și să nu-și
dea banii pentru strale de bumbac, parchet și
alte materii slabe, din fabricile boheme, ne-am
decis, ca să punem în circulație strale pentru
cai foarte groase și călduroase, cu care
ori-cine să fie mulțumit.

Economilor li se dă cu prețuri favorabile.

Strale mari și late, pentru cai domnești cu 3 fl.
Calitatea cea mai bună 3.50 fl., expediate ori-
unde, libere de porto postal. Se capătă exclusiv la:

SOHR, Iópokroc szétküldési telepe
Somogy-Szill, Fő-tér 13.

În pachet se mai poate pune și foarfecă »Rapide«
pentru tunsul vitelor, cu un cuișă la oaltă 1 fl. 60 cr
Foarfecă »Pegoet Frères« veritabilă franceză pentru
cai 2 fl. 20 cr., preț ocazional.

Schimbare de prăvălie.

Am onoare a face cunoscut on. public,
că mi-am strămutat prăvălia la edificiul
școlii de fete din strada Weitzer
János.

Rugând și pe mai departe sprijinul on.
public, sânt

cu stimă

Wolf János
pantofar.

Voiești

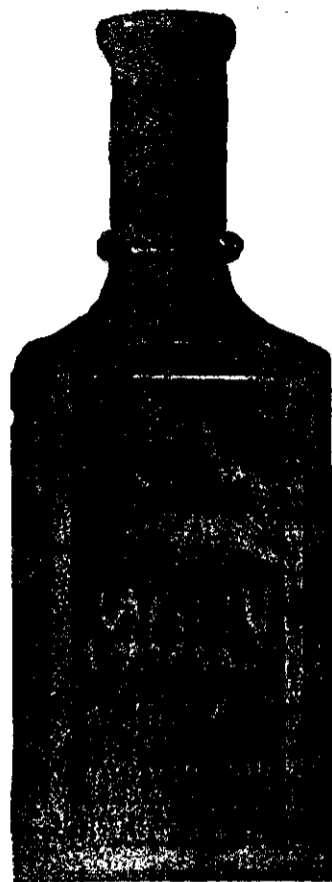
să fi servit bine și pe plac, apoi paseri ca-
nari, papagai vorbitori, petreșeli, pești de
aur, porumbi, găini de soi, păsuni, iepur,
câni de vânat și de lux, pisice de Angar,
măinuțe îmblânzite, colivii etc. aparate
brute, să alegi și să cumperi numai dela vânză-
tor'a de paseri de aici, care de 10 ani se bu-
cură de cel mai bun renume. Dacă le ai
toate aceste, apoi și cel mai bun nutreant
pentru paseri iarăși numai dela mine să-l
cumpărați. Numai în depoul principal:
Zagreb, Mircovič, Marije
Valerije ulca 10. (Oda e separată
pentru paseri cântărețe).

Eu vând numai exemplare și mărfuri de
prima calitate, mărfuri slabe și de puțin
preț n'ei nu țin.

Premiat la Amsterdam, la Viena de două-
ori, Bruzela, Londra, Marsilia, Paris, Zagreb.

1000 epistole de recunoștință, prețum și
multe alte diplome. Expediez cu poșta ga-
rantând pentru marfă vie.

„MOLLY“

In timp de

3 zile vei avea mâni mai catifelate
și albe ca spuma, dacă vei
folosi cosmeticul pt. mâni
„MOLLY“

Chimiștii și cosmeticii experți, adevăresc, că
cosmeticul pentru mâni „MOLLY“ este pre-
paratul cel mai desăvîșit al timpului de azi.

Magazin principal și de expediere:

NESTOR KANZU,

Droguerie „La Crucea Roșie“.

Arad, str. Weitzer János Nr. 2.

INȘTIINȚARE.

Din cauza aglomerației mari din magazin
se poate căpăta cu prețuri nespuse de mici
cei mai noi și mai frumoși articli de
sticlă, porțelan și
pentru spălat.

Mare asortiment de
lămpă de atîrnat
și de masă.

Cea mai ieftină sursă
de cumpărat obiecte
de lux (figuri).

Obiecte de lux,
din argint de China
și aplacca, obiecte de
masă de prima cali-
tate. Foarte mare asor-
timent de cadre, din
totdeauna se află în ma-
gazin peste 400 de mustre
nouă și executate cu gust.

FISCHER MÓR, Andrassy-tér 20.
(Palatul Fischer Eliz).
Telefon pentru comitat și oraș Nr. 568.

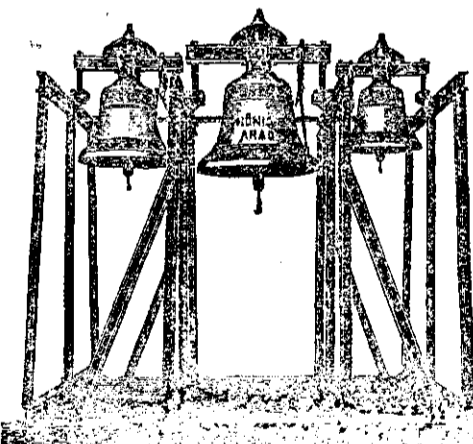
Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de
clopote și metal, aran-
jată pe motor de vapor

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai fa-
vorable condiții de plătire — recomandă clopotele sale
cu patentă cea. și reg. invenție proprie, cari au avantajul
că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiași
tare și cu șunet adânc — se face o economie de 20—30%,
la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer
ce se pot învărti și postamente de fer, prin a căror între-
buințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai
mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul. Re-
comandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană
de fer, ce se poate învărti cum și turnarea din nou a clo-
potelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe
lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la
dorință se trimite gratis.

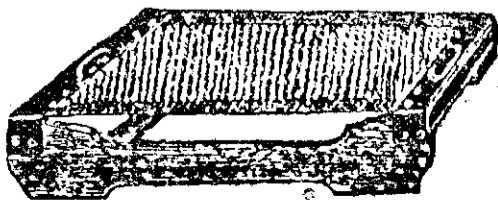
Első Nagyvárad vas- és rézbutorgyár

în Oradea-mare Strada Szacsvey Nr. 17 și
Strada Kapuczinus Nr. 5.

Pregătește tot soiul de mobile de fer și aramă,
dela cele mai simple până la cele mai pompoaze.
— Mai departe împletituri de sîrmă pentru

paturi brevetate și disinfectate, pe lângă
prețurile cele mai favorabile. Apoi pregătesc,
modele engleze camere de dormit din
aramă, cari nici sînd nu trebuiesc curățite,
fiindcă-și susțin în permanență luciul original.

Specialități de platină și bronz veritab. franceze.

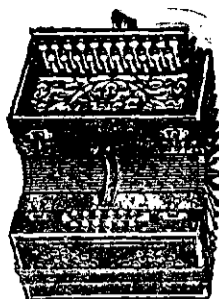

STEHLIK LAJOS

atelier de violine și harmonice.

Budapesta VIII., József-körut nr. 71.

Recomand bogatul meu magazin de produse proprii violine de concert și surdine fabricate. Atelier de reparat și transformat tot felul de violine vechi.

Harmonice

- cu 2 rânduri de tonuri și 2 registre 8 cor.
- cu tonuri duble și 3 registre 9 cor.
- cu 3 rânduri și 4 registre 12 cor.
- Harmonice vieneze cu tonuri duble și 4 tonuri de bas prețul 22 cor.
- Harmonice cu 2 rânduri de tonuri cu 19 clape și 4 registre 30 cor.

Violine

- de școală cu arc dela 8—15 cor.
- Violine de concert cu arc dela 15—200 cor.

Cafea

proaspăt prăjită de mai multe ori la zi, scutită de mirosuri neplăcute, se capătă numai la imp. de cafea și thea

„Atlantica”

Mașini prăjitoare de cafea aranjate pe motoare electrice se pot privi în vitrina boltei din

Arad, Andrassy-tér 20 (Palatul Fischer Eliz).

— Telefon pentru oraș și comitat Nro 609. —

Halmái József, fost adjunct la notarul public, regesc din Borosineu, și Strausz Gyula, fost oficiant de bancă. —

Cancelaria Inregistrată

Halmái și Strausz,

pentru mijlocirea împrumuturilor de bani, vinderea și cumpărarea de averi mobile și imobile.

Mijlocește: împrumuturi ipotecare (pe întabulare) și amortizaționale (pe mai mulți ani).

Se angajează: pentru răscumpărarea (convertarea) de împrumuturi ipotecare, dela procente mai mari la mai mici.

Mijlocește: cumpărarea, vinderea, schimbarea și esarendarea de averi mai mari pământuri, etc).

Primește: manipularea (conducerea) caselor de închiriat pe lângă remunerațiuni cât se poate de minimale.

Mijlocește: vinderea, cumpărarea și schimbarea de căși particulare, căși de închiriat și vii.

Primește: parcelarea și colonizarea averilor imobile (pământuri).

Telefon Nr. 726.

Adresa telegrafică: Halmalstrausz.

Corespondență se poate face și în limba română.

Arad, (str. bisericii) Weitzer János-u. Nr. 9, în partetul edificiului nou a școlii de fete.

Cu deosebită stimă:

Halmái și Strausz.

STEFAN SLADECK IUN.

FABRICĂ DE MOBILE

VİRSET

strada Kudritzer No.44-46.

: Cea mai renumită :
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianee excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

De prezent cea mai ieftină și cea mai bună

Pumpă pentru tragerea viinului,

se găsește în organizațiunea inventată în anul 1872 a lui

ANTON OSTHEIMER

fabricant de mașini VERSECZ—Vırseș, Urbáni ut.

O pompă pentru tragerea viinului cu prețul 96 cor., o pompă pentru tragerea oțetului prețul 100 cor.

Pumpele acestea se pot folosi și la stingerea focului și udatul grădinilor. Consumă pe oră 50 hl.

FRĂȚII KLEIN

Telefon 707.

aranjatori de apaducte și lumină electrică. Mare oficină pentru reparaturi de mașini de cusut și biciclete.

— ARAD, Hunyadi-utca 12. —

Luăm în întreprindere și executăm: laminare electrică, telefon, parafulger, aranjament pentru anunțuri centrale de foc și apă, precum și tot felul de reparaturi în materie ce se ține de acest ram de industrie. — Aranjamente de: apaducte, gaze, acetelin, calde de casă, closete, precum și reparaturi se execută prompt și ieftin. — Orice lucruri aparținătoare tineriei se primesc și execută pe lângă garanție. —

Primiim angajament pentru ținerea în stare solidă a caselor peste an.

Dózsa János mǎiestru -
cojocar în
Nagyvárad, Zöld-fa Passage 9.

Se recomandă ca mǎiestru perfect întru prepararea tuturor articlilor aparținând acestei branșe precum: gulere preparative, gulere boa, manșoane (muff), în executare modernă și după cel mai elegant gust. Blane și tocuri de plectoare, etc. Mai departe primește spre efectuare orice lucruri uoui, cari aparțin acestei branșe, precum și tot felul de reparaturi, pe lingă prețurile cele mai avantajoase.

OH! DOAMNE!

Mă 'nădușe afurlișita de tușă!

În contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent.

— Prețul unei cutii 1-20 cor. —

— Cutie de probă 50 fileri. —

Depozit principal la:

farmacia „**NADOR**” gyogytár
Budapest, VI., Váci-körút 17.

SĂ TRĂIASCĂ!

„Pastilele lui Egger” m'au vindecat îngrabă!

Se capătă la farmaciile: În Arad la: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Hauer Lajos, Vojtek Kálmán, Vojtek és Weisz drogerie. În Gyorok la: Masznyik Dániel. — M.-Pécska: Adler Gy. Lajos. — O.-Pécska: Ioan Roxin. — Símánd: Csiky Lukács. — Sikszon: Füredi Ede örök.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alai
ANTONIU NOVOTNY - FABRIC. -
TIMIȘOARA

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lătura fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomanda- **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în te cu deosebire ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemulvechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca — și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-curant ilustrate gratis

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte.

Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane

bisericești.

CANARINI!

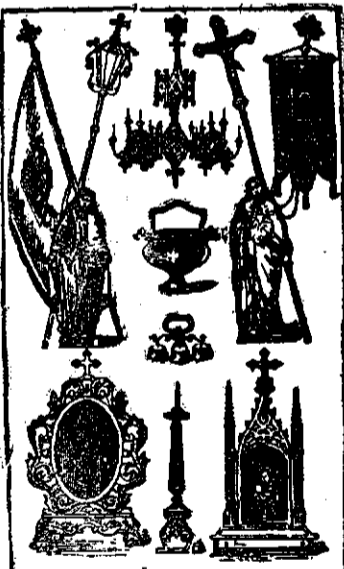
Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă ziuș și la lumină. Cântăreață înără 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Reunimitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Ouătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soiul. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soiul se capătă înainte trimițând 20 fil. Pentru ajungerea somandelor la los în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și ajutori bisericești.

Intemeiat în 1888

Telefon pentru comit. și oraș 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoștelor cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci, statue

- sau altfel de ajusturi bisericești -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale — necesare la formarea ajustărilor bisericești. —

Pentru liferările mele iau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

Magazie de articlii pentru biserici și preoști.

GEORGE JANCOVICI
ARAD, Farray-utca Nr. 2.

Principiu:

Câștig puțin, circulație mare.

Au sosit noutățile de toamnă!

Aduc la cunoștința p. st. publică că în prăvălia mea se pot vedea următorii articlii de curând sosiți:

Cumpărări nu sunt obligate.

Postavuri de costumuri englezești colorate, flanele de halaturi de lână și de ermelin, barcheturi, tenisuri.

Mătăsuri pentru bluze la modă, asortiment bogat.

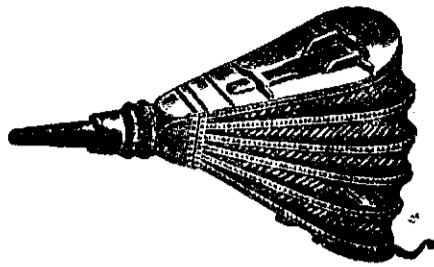
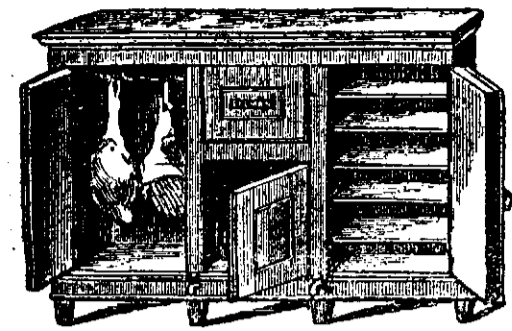
Albituri remești gata, pânză de ață și p mut, șifoane. Covoare, perdele, fețe de pat și de masă, și mulți alți articlii, cari nu se pot toate înșira.

Postavuri de reverenzi sosite acum, brâuri preoștești pe culorile roșu, vânăt și negru.

Giorapi împlețiți în temniță.

Seemann József,

lăcătuș tehnic, fabricant de mobile de fier, foi de suflat și dulapuri de gheață în Cluj (Kolozsvar) str. Malom nr. 20.

Recomandă hotelierilor, măcelarilor și în gospodăria casei

dulapuri de gheață dela 32 cor. până la 500 cor.

lăcătarilor și saurilor
foi de suflat excelenți.

măcelarilor, morarilor, comer-
cianților și domniilor

cântare

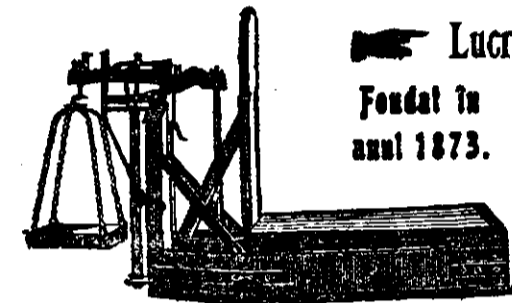
zecimale și centimale și cântare-
poduri în diferite mărimi.

Institutilor, spitalelor, cafe-
nelelor și ospătărilor —
tot felul de

mobile de fier.

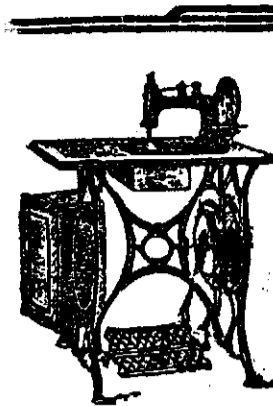
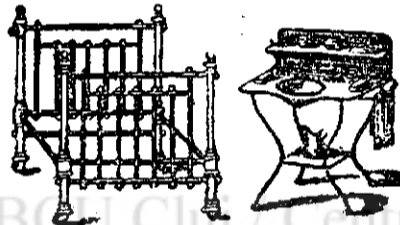
Primește tot felul de lucrări de
lăcătare ș. a. lucrări de fier
pentru zidiri, porți de fier
îngrădire de morminte și
vetre de fier din material
excelent cu prețuri moderate.

Acci cari cer, cu provocare la
ziarul „Tribuna“, primesc cata-
log de prețuri ilustrat gratis
și porto franco.

Lucrul bun nu e scump.

Fondat în
anul 1873.

Reparări de mașine de cusut și gramofoaane
se execută mai bine și mai ieftin, la

ANTON KATZKY mehanic
TEMESVÁR - BELVÁROS, Prinz - Eugen - gasse.

Mașini de cusut SINGER I-a clasă 28 fl.
folosite, cu 10 fl.
Mare asortiment de GRAMOFOAANE și
PLĂCI în limba română
nească, germană, sârbească
și ungurească.

FONO GRAF familiar dela 5 fl. în sus.
PLACI cu 1 fl. 25 cr. bucata. ACE de cusut
200 buzați cu 25 cr. — ALBUM pentru plăci.
— PLĂCI FOLOSITE SE SCHIMBĂ. —
Depozit de COARDE și alte obiecte necesare.

Prima fabrică ardeleană de calapode pentru
pantofari și cizmaria a lui

GEORGE UHRIN, Brassó

Korház-utca 66.

Se recomandă în atențiunea tuturor pantofarilor, cizmarilor și
comerșanților ca pregătiți or de cele mai bune și solide calapode
din lemn uscat și foarte trainic, după toate modelele în formă
frumoașă; nu altcum și pentru picioare bolnave. La comanda
din pe viață să se
alături un pantof
că o cizmă.

Comanda din pro-
vință se execută
foarte grabnic.

Telefon Nr. 720.

Sipos Jenő

Telefon Nr. 720.

Cluj—Kolozsvar, Mátyás Király-tér 17.

Atrage și recomandă în atențiunea on. public din loc și provincă magazinul de mărfuri de
toamnă și iarnă, precum cu prețurile semnate mai jos.

Talii:

Flanel ce se poate spăla dela 2 C. — în sus
Barchet de ață ce se
poate spăla 3 — 5 C.
Materi pt. talii femeiești
de cul. crem, cafeie,
sură, roșie, vinetă în-
chisă și neagră. 6 — 10
Talie de cul. neagră cloth 3 — 8
Talii de pânză subțire (tüll)
pt. soirée în toată cul.
croite și execut. după
moda cea mai nouă 16 — 40
Talii poagiss 8 —
de tafet și messalin
în toată culoarea 14 — 40
Șaluri pentru tetrau și plimbare în
toate prețurile.

Halate:

Halate de toamnă ce se
pot spăla dela 10 C. — în sus
Delen francez, cel mai nou 20 —
Modele originale 30 —
Haine »princess« croite
modern, din lână fină 30, 40, 50
Foie:
Din materie neagră engleză, în culoare
sură negrie, verde, din materie unico-
loră și vârgată 8, 12, 14, 16 C.
Jupoane pentru haine »princess«, mo-
dele originale în toată culoarea și mă-
rimea 20, 24, 30 C.

Jupoane:

Lăster negru și colorat dela 7 C. — 12 C.
Cloth negru 4, 6, 8, 10, 12 Cor.
Jupoane de mătase în toată culoarea
dela 12 Cor. în sus.

Apoi:

Ciorapi împlețiți, calitatea cea mai bună.
Ciorapi negri pentru institute dela 40
fil. — 1 cor. 60 fil.
Albituri femeiești, precum: cămeși, pan-
taloni, corsete, precum și albituri
pt. bărbați, de calitatea cea mai bună.
Năfrâmi de batist pentru buzunar 1
duzină 3 Cor.
Șaluri de tül pentru femei, gulere, exe-
cuție foarte elegantă.
Tot felul de lucruri de mână femeiești.

Târgul de Crăciun și Anul-nou se începe în 15 Noemvrie cu prețuri foarte ieftine.

Comanda ce trec peste 20 Cor. le expediez francat.

Expedierea se face cu rambursă. Pentru mărfuri necorespunzătoare reîntorc prețul.

Piane și harmonice.

In salonul de piane

F. A. Kauffmann

Sibiu, Gr. Ring 14

se în piane numai dela firmele cele mai renumite

„Zeitler și Winkelmann“, Braunschweig.

F. Robert Reinhold, Viena. Belehradek, Viena. —

„Lauberger și Gloss“, Viena. Kotykiewicz, Viena.

A. Petrof, Königrätz-Viena. Estey-Organ, Londra.

Reparaturi speciale solide și garantate.

IGNA DEMIAN

coloratură de haine,
curățitorie chimică,
și mașină cu aburi de
spălat rufe albe în

UJ-SZENT-ANNA.

Colorez (văpsesc) și curăț chemic: totfelul de vestminte bărbătești, femeiești și copilărești, pardesii și paltoane, în întregime fără nici o desfacere, stofe pentru mobile, perdele, dantele, broderii, mănuși, borangi-curii etc. In rufăria mea, ajustată bogat, se spală curat ca zăpada, fără materii mistuitoare, în deosebi gulere și manșete, cămăși bărbătești, etc., cari prin mașinele mele de călcat ajung la un luciu încât nu se pot deosebi de cele mai noi. — Comandele cu posta se expediază punctual și cu acurateță.

Filiala în Arad, la

Iosif Ștefan, pe piața Tököly.

(In casa bisericii române).

Szabó Samu és Fia, Győr.

Fabrică ces. și reg. de
vetre de fier brevetate.

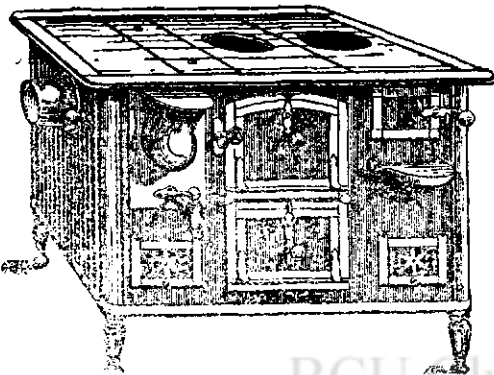
Fabricăm vetre de fier dela cele mai ieftine până la cele mai moderne. Pentru fabricatele noastre garantăm că fierb

și coc neexcepționabil și grabnic față de orice alte vetre de fier eruzăm 25% mater al de încălzit

Fondat la anul 1866.

Catalog de prețuri la dorință trimitem gratuit și francat.

Se caută revânzătorii și agenții.

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba.

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.